

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.

Περιεχόμενα

Σελίδα

I Ανακοινώσεις

Ελεγκτικό Συνέδριο

2002/C 294/01

Ειδική έκθεση αριθ. 7/2002 για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της μπανάνας, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις της Επιτροπής

1

I

(Ανακινώσεις)

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αριθ. 7/2002

για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της μπανάνας,
συνοδευόμενη από τις απαντήσεις της Επιτροπής

(Υποβαλλόμενη βάσει του άρθρου 248 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ)

(2002/C 294/01)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σημεία	Σελίδα
ΣΥΝΟΨΗ	I-XIII 3	3
ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	1-17	4
Διακυβευόμενα συμφέροντα της αγοράς μπανανών	1-3	4
Σκοποί και εφαρμογή της ΚΟΑ	4-9	4
Στόχοι, έκταση και προσέγγιση του ελέγχου	10-15	5
Δημοσιονομικές πτυχές	16-17	6
ΜΕΤΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ	18-55	6
Αδυναμίες στη διαχείριση των αντισταθμιστικών ενισχύσεων	18-38	6
Ασάφεια νομικών κειμένων και δυσκολίες εφαρμογής τους	21-26	7
Αποτελέσματα της ενίσχυσης στα έσοδα και στα ταμειακά διαθέσιμα των παραγωγών ...	27-34	7
Ελλιπής τεκμηρίωση για τη στήριξη των πληρωμών ενίσχυσης	35-38	8
Ελάχιστο αποτέλεσμα της πριμοδότησης για την οριστική παύση καλλιέργειας	39-41	9
Μη τήρηση των κανόνων που εφαρμόζονται στις οργανώσεις παραγωγών	42-44	9
Περιορισμένη αποτελεσματικότητα των διαρθρωτικών προγραμμάτων	45-53	9
Στόχοι που καθορίστηκαν πολύ γενικά	45-46	9
Σχέση κόστους-αποδοτικότητας	47-53	10
Προστασία των παραγωγών των χωρών ΑΚΕ	54-55	10
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	56-85	10
Συγκρουόμενα συμφέροντα	56-59	10
Τιμή πώλησης και επιλογή καταναλωτών	56-57	10
Ευρωπαϊκές τιμές και πρόσδοδοι των ποσοτώσεων	58-59	11
Ένα πολύπλοκο και αμφιλεγόμενο σύνολο	60-72	11
Πολυπλοκότητα του καθεστώτος εισαγωγής	60-66	11
Διαφωνίες στην ΚΟΑ	67-72	12

	Σημεία	Σελίδα
Αδυναμίες στη διαχείριση των ποσοστώσεων	73-85	12
Εμφάνιση μιας δευτερογενούς αγοράς	73-74	12
Διαχειριστικές ελλείψεις	75-78	12
Ελλιπής έλεγχος των εισαγωγών	79-85	13
ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	86-99	13
Αναζήτηση ενός μεταβατικού μηχανισμού	86-92	13
Αξιολόγηση και παρακολούθηση από την Επιτροπή, μελλοντικός προσανατολισμός της ΚΟΑ	93-99	14
Μια υψηλά προστατευόμενη αγορά	94-95	14
Σημαντική αξιολόγηση του 2004	96-97	15
Προς ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα με προοπτική το 2006	98-99	15
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	100-107	15
Πολυπλοκότητα και αντιφατικοί στόχοι της ΚΟΑ	100	15
Στόχοι και μέτρα καθοριζόμενα κατά πολύ γενικό ή ελάχιστα ρεαλιστικό τρόπο	101-102	15
Σχέση κόστους-αποδοτικότητας	103-104	15
Διαχειριστικές ελλείψεις	105-106	16
Αδυναμίες ελέγχου	107	16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		17
Απαντήσεις της Επιτροπής		26

ΣΥΝΟΨΗ**Εισαγωγή**

I. Οι μπανάνες αποτελούν τη δεύτερη παγκόσμια αγορά φρούτων ύστερα από εκείνη των εσπεριδοειδών. Το 1993 θεσπίστηκε μία κοινή οργάνωση αγοράς της μπανάνας (ΚΟΑ) στον τομέα αυτό. Βασικός στόχος της ήταν η εναρμόνιση και η σταθεροποίηση της αγοράς αυτής μέσω των διαφόρων μέτρων ενίσχυσης, καθώς και ο περιορισμός των εισαγωγών με την καθιέρωση μιας δασμολογικής ποσόστωσης.

II. Κύριος στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο οι στόχοι της ΚΟΑ καθορίστηκαν από το Συμβούλιο και τέθηκαν σε εφαρμογή από την Επιτροπή και ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίστηκαν τα κράτη μέλη τα εκτελεστικά μέτρα και τα παρακολουθούσε η Επιτροπή.

Χρηματοδοτούμενα μέτρα από την ΕΕ

III. Η ασάφεια ορισμένων κειμένων εφαρμογής οδήγησε σε δυσκολίες εφαρμογής της ΚΟΑ: έλλειψη αναγκαίων πληροφοριών για τον υπολογισμό της ενίσχυσης· μη τήρηση των κανόνων που εφαρμόζονται στις οργανώσεις παραγωγών· αιτήσεις αντισταθμιστικής ενίσχυσης για ποσότητες που διατέθηκαν στην εμπορία από παραγωγούς αλλά που στη συνέχεια δεν έγιναν αποδεκτές από τους αγοραστές.

IV. Ορισμένοι παραγωγοί ευεργετήθηκαν με πρόσθετες κρατικές οικονομικές ενισχύσεις για τις οποίες η Επιτροπή δεν είχε προηγουμένως ενημερωθεί. Επιπλέον, επισημάνθηκαν ελλιπή έγγραφα που αιτιολογούσαν τις πληρωμές της ενίσχυσης.

V. Η πριμοδότηση για την οριστική παύση της καλλιέργειας της μπανάνας είχε περιορισμένο αντίκτυπο.

Ρυθμιστικά μέτρα της αγοράς

VI. Η διαφορά μεταξύ των παγκοσμίων τιμών και των κοινοτικών τιμών οδήγησε στην ονομαζόμενη κατάσταση των «προσόδων των ποσοτώσεων».

VII. Το σύστημα των δασμολογικών ποσοτώσεων που καθιερώθηκαν αρχικά με την ΚΟΑ έχει καταλήξει σε ένα πολύπλοκο καθεστώς εισαγωγής, καθώς και σε μια συνεχιζόμενη απουσία μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου (ΠΟΕ).

VIII. Εσφαλμένες τελωνειακές πρακτικές και δόλιες εισαγωγές σε επίπεδο κρατών μελών δημιούργησαν κινδύνους για την αποτελεσματική διαχείριση της ποσόστωσης.

Εξελίξεις και αξιολόγηση

IX. Η Επιτροπή, αφού θέσπισε έναν μεταβατικό μηχανισμό, προσανατολίστηκε προς ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα με προοπτική το 2006. Στην προκειμένη περίπτωση είχε την πρόθεση να συνεχίσει να προστατεύει κατάλληλα τους παραγωγούς της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ (Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού) χωρίς να τροποποιήσει τις εισαγόμενες ποσότητες και ελαχιστοποιώντας τις επιπτώσεις στις τιμές.

X. Κατά τα τέλη του 2004 αναμένεται μια συνολική αξιολόγηση της ΚΟΑ από την Επιτροπή με την οποία θα μπορούσε να καταρτιστεί ένας συνολικός πίνακας με τις συνέπειες της καθιέρωσης της ΚΟΑ και το βαθμό επίτευξης των αρχικών της στόχων.

Συμπεράσματα και συστάσεις

XI. Τα μέτρα που ελήφθησαν για την επίτευξη των στόχων της ΚΟΑ, από τους οποίους ορισμένοι δεν υλοποιήθηκαν, παρουσιάζουν ελλείψεις· επιπλέον ορισμένα από αυτά είχαν μη προβλεπόμενα και μη επιθυμητά αποτελέσματα. Οι πριμοδοτήσεις για την εκρίζωση και οι καλλιέργειες υποκατάστασης δεν χρησιμοποιήθηκαν ή δεν χρησιμοποιήθηκαν καθόλου. Ορισμένα μεθοδολογικά κενά κατά τον υπολογισμό των τιμών αναφοράς και των τιμών παραγωγού οδήγησαν σε αδικαιολόγητες πληρωμές αντισταθμιστικής ενίσχυσης και σε οικονομικές διορθώσεις. Το κέρδος της προσόδου των ποσοτώσεων που αποκόμισαν από το σύστημα δασμολογικής ποσόστωσης οι παρούσες στην αγορά πολυεθνικές εταιρείες είναι περίπου δύο έως τρεις φορές μεγαλύτερο από την ενίσχυση που χορηγήθηκε στους καλλιεργητές της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Τα αριθμητικά στοιχεία που παραθέτει η Επιτροπή στην απάντησή της αναφέρονται στο ποσοστό της προσόδου των ποσοτώσεων, ύψους 200 ευρώ ανά τόνο, κατ' εκτίμηση σε σύγκριση με το ποσοστό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης εισοδήματος, ύψους 383 ευρώ ανά τόνο, για το έτος 2000 (βλέπε το παράρτημα 6). Οι υπολογισμοί του Συνεδρίου βασίζονται στη συνολική αξία της προσόδου των ποσοτώσεων σε σχέση με την ποσόστωση 2 553 000 τόνων, η οποία ανέρχεται σε 511 εκατομμύρια ευρώ περίπου. Τούτο αντιπροσωπεύει περίπου δύο έως τρεις φορές τις δαπάνες για την αντισταθμιστική ενίσχυση εισοδήματος το 1999 και το 2000.

XII. Το ευάλωτο των παραγωγών εντός των οργανώσεων τους θα έχρηζε μεγαλύτερης προσοχής. Εξάλλου, το καθεστώς εισαγωγής που προβλέφθηκε από την ΚΟΑ αποδείχθηκε ευάλωτο σε παρατυπίες και διαπιστώθηκαν σημαντικές αδυναμίες στους ελέγχους κατά την εισαγωγή.

XIII. Η Επιτροπή, επειδή δεσμεύθηκε να πραγματοποιήσει την πρώτη αξιολόγηση μεγάλης έκτασης κατά το 2004, θα ήταν σκόπιμο να φροντίσει για την τήρηση του χρονοδιαγράμματος και να συμπεριλάβει την αξιολόγηση του συντονισμού των διαφόρων τρόπων ενίσχυσης του τομέα της μπανάνας.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Διακυβευόμενα συμφέροντα της αγοράς μπανανών

1. Οι μπανάνες αποτελούν τη δεύτερη παγκόσμια αγορά φρούτων ύστερα από εκείνη των εσπεριδοειδών. Η Κοινότητα καταναλώνει περίπου τέσσερα εκατομμύρια τόνους μπανάνας κάθε χρόνο, παράγει όμως το 20 % μόνο των αναγκών της. Το 60 % περίπου του εφοδιασμού της Κοινότητας προέρχεται από τη Λατινική Αμερική (βλέπε παράρτημα I). Οι μπανάνες αυτές, γνωστές με την ονομασία «μπανάνες δολαρίου», πωλούνται σε τιμή κατώτερη από εκείνη των μπανανών που παράγονται στην Κοινότητα. Το υπόλοιπο (20 %) προέρχεται από χώρες ΑΚΕ. Η ΕΕ αριθμεί δύο κύριες χώρες παραγωγής: την Ισπανία χάρις στην αυτόνομη περιοχή των Καναρίων νήσων με 400 000 τόνους ετησίως· τη Γαλλία χάρις στα υπερπόντια διαμερίσματα της Γουαδελούπης και της Μαρτινίκας με 300 000 τόνους ετησίως. Κατά την περίοδο 1989-2000 η κοινοτική παραγωγή και οι εισαγωγές «μπανανών δολαρίου» αυξήθηκαν περίπου κατά 6 %.

2. Πριν από το 1993, υπήρχαν στην Κοινότητα διάφορα καθεστώτα εισαγωγής μπανανών τα οποία έπλητταν την ελεύθερη κυκλοφορία τους εντός της Κοινότητας και αποτελούσαν εμπόδιο στη θέσπιση ενός κοινού καθεστώτος συναλλαγών με τις τρίτες χώρες. Έτσι, μεταξύ των κρατών μελών παραγωγών μπανάνας, ορισμένες εθνικές οργανώσεις αγοράς εφάρμοζαν ποσοτικούς περιορισμούς κατά την εισαγωγή αποτελώντας εμπόδιο στην υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. Μεταξύ των μη παραγωγών κρατών μελών, ορισμένα εξασφάλιζαν την προνομιακή διάθεση μπανανών που προέρχονταν από χώρες ΑΚΕ, ενώ άλλα εφάρμοζαν ένα φιλελεύθερο σύστημα εισαγωγών.

3. Για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς ήταν αναγκαίο να συσταθεί μια κοινή οργάνωση αγοράς η οποία να υποκαθιστά τα διάφορα εθνικά καθεστώτα. Έτσι, το 1993 θεσπίστηκε η κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της μπανάνας δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/1993 του Συμβουλίου (1).

Σκοποί και εφαρμογή της ΚΟΑ

4. Οι κύριοι στόχοι της ΚΟΑ είναι:

α) η εναρμόνιση και η σταθεροποίηση της αγοράς της μπανάνας στην Κοινότητα·

β) η ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα και η εφαρμογή ενός κοινού καθεστώτος για τις συναλλαγές με τις τρίτες χώρες·

γ) η εξασφάλιση επαρκών εισοδημάτων για τους παραγωγούς της ΕΕ και για τους παραδοσιακούς προμηθευτές των χωρών ΑΚΕ (Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού), και δίκαιων τιμών για τους καταναλωτές·

δ) η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της παραγωγής και η μεγιστοποίηση των εσόδων που αποφέρουν οι μπανάνες, οι οποίες παράγονται στην Κοινότητα χάρη στη δημιουργία οργανώσεων παραγωγών.

Ο νομοθέτης λοιπόν επεδίωξε να επιφέρει κάποια ισορροπία μεταξύ των συγκρουομένων και των χωριστών συμφερόντων που υπήρχαν πριν από το 1993.

5. Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, ο κανονισμός εισήγαγε ορισμένα μέτρα:

α) *αντισταθμιστική ενίσχυση* (δηλαδή μια πριμοδότηση ανά τόνο που τίθεται σε εμπορία) για την αντιστάθμιση της ενδεχόμενης απώλειας εισοδήματος· η ενίσχυση αυτή χορηγείται στους παραγωγούς της με σκοπό να τεθούν σε θέση ισοδύναμη με εκείνη στην οποία βρίσκονταν πριν από την καθιέρωση της ΚΟΑ·

β) *εφάπαξ πριμοδότηση* (ανά εκτάριο) που χορηγείται στους παραγωγούς της Κοινότητας που εγκαταλείπουν την καλλιέργεια της μπανάνας όταν άλλες καλλιέργειες αποδεικνύονται καταλληλότερες·

γ) *άνοιγμα ενός κοινοτικού συστήματος δασμολογικής ποσόστωσης* για την εμπορία μπανανών που παράγονται από παραγωγούς των τρίτων χωρών και των χωρών ΑΚΕ·

δ) *προσωρινή ενίσχυση* για την ενθάρρυνση της σύστασης και για τη διευκόλυνση της έναρξης της διοικητικής λειτουργίας των οργανώσεων παραγωγών·

ε) *ενίσχυση χορηγούμενη στο πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων* για τις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τα διαρθρωτικά ταμεία, η οποία αποσκοπεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και στη βελτίωση της χρησιμοποίησης των πόρων του τομέα της μπανάνας.

6. Τα δύο πρώτα μέτρα χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤ-ΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων· τα μέτρα αυτά συνίστανται σε παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη ρύθμιση της αγοράς. Η ενίσχυση στο ξεκίνημα των ενώσεων των παραγωγών συγχρηματοδοτείται από το τμήμα εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ από την 1η Ιανουαρίου 2002. Τα δύο τελευταία

(1) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993, για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 47 της 25.2.1993, σ. 1).

μέτρα συγχρηματοδοτούνται (κράτη μέλη και Επιτροπή) από ένα εκ των τεσσάρων διαρθρωτικών ταμείων, το ΕΓΤΠΕ — τμήμα Προσανατολισμού: η ενίσχυση στις οργανώσεις παραγωγών είναι παρόμοια με εκείνη που προβλέπεται στο πλαίσιο της ΚΟΑ των οπωροκηπευτικών ⁽¹⁾: η συγχρηματοδότηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων προορίζεται για συμμόρφωση προς τους κανονισμούς ⁽²⁾ σχετικά με τη διαχείριση των διαρθρωτικών ταμείων υπέρ των περιφερειών που παρουσιάζουν καθυστερημένη ανάπτυξη.

7. Εκτός από το βασικό κανονισμό του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (βλέπε το σημείο 3), η Επιτροπή ενέκρινε κυρίως λεπτομέρειες εφαρμογής για ⁽³⁾:

- α) το καθεστώς εισαγωγής μπανανών στην Κοινότητα ⁽⁴⁾.
- β) το καθεστώς αντισταθμιστικής ενίσχυσης στον τομέα της μπανάνας ⁽⁵⁾.
- γ) το καθεστώς δασμολογικών ποσοστώσεων για τα γεωργικά προϊόντα ⁽⁶⁾.

8. Τελικά, η καθιέρωση της ενιαίας αγοράς έδωσε τέλος στα ειδικά καθεστώτα που είχαν θεσπίσει παλαιότερα τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, δεν υπήρχε πλέον ανώτατο όριο εμπορίας ποσοτήτων στην κοινοτική αγορά για τις μπανάνες που παράγονταν στην ΕΕ, ενώ εκείνες που προέρχονταν από τις χώρες ΑΚΕ είχαν ευνοϊκότερες δασμολογικές συνθήκες και οι αντισταθμιστικές ενισχύσεις στους κοινοτικούς παραγωγούς περιορίζονταν σε μέγιστες ποσότητες. Όσον αφορά τις εισαγωγές μπανανών στην Κοινότητα, αυτές υπόκεινταν σε καθεστώς δασμολογικής ποσόστωσης, δηλαδή οι εισπρακτέοι δασμοί υπολογίζονταν με προτιμσιακούς συντελεστές έως μια δεδομένη ποσότητα.

9. Για να μην είναι δυσμενής η καθιέρωση της ΚΟΑ το 1993 στους παραδοσιακούς προμηθευτές μπανανών ΑΚΕ, η Κοινότητα υιοθέτησε, παράλληλα με την ΚΟΑ, ένα ειδικό καθεστώς ενίσχυσης υπέρ αυτών των παραγωγών χωρών.

Στόχοι, έκταση και προσέγγιση του ελέγχου

10. Κύριος στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί:

- α) ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή έδωσε σε εφαρμογή τους στόχους της ΚΟΑ που καθόρισε το Συμβούλιο στον τομέα της μπανάνας, καθώς και τα μέτρα που έλαβε για την επίτευξή τους·

- β) με ποιο τρόπο τα κράτη μέλη διαχειρίστηκαν τα μέτρα αυτά και τα παρακολούθησε και τα αξιολόγησε η Επιτροπή·

- γ) σε ποιον βαθμό επιτεύχθηκαν οι στόχοι της ΚΟΑ.

11. Ένας δευτερεύων στόχος ήταν να αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους το καθεστώς εισαγωγής μπανανών, από την σκοπιά του καθεστώτος της δασμολογικής ποσόστωσης, είχε οδηγήσει σε προσφυγές ενώπιον της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου (ΠΟΕ) και σε δασμολογικά αντίποινα των Η.Π.Α. Έτσι, ο έλεγχος εξέτασε:

- α) την αποτελεσματικότητα του καθεστώτος εισαγωγής ως μέσου ρύθμισης της αγοράς και τη συμφωνία του προς τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου·
- β) τη χρήση των πιστοποιητικών εισαγωγής που έγινε σχετικά με το καθεστώς αυτό και τα αποτελέσματά τους στην αγορά·
- γ) την αποτελεσματικότητα των φυσικών ελέγχων κατά την εισαγωγή και τις πραγματικές αντίστοιχες εισπράξεις των ιδίων πόρων.

12. Το 1999 ο έλεγχος επικεντρώθηκε στη διαχείριση του συστήματος αντισταθμιστικής ενίσχυσης στην Ισπανία και στη Γαλλία. Η παραγωγή μπανανών τους αντιστοιχεί στο 99 % του κοινοτικού συνόλου. Ως εκ τούτου, εισπράττουν το 96 % της ενίσχυσης αυτής. Πραγματοποιήθηκαν αποστολές ελέγχου σε υπηρεσίες της Επιτροπής, σε διοικητικές αρχές και σε επιλεγμένους παραγωγούς (συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεών τους) στη Γαλλία και στην Ισπανία με στόχο να ληφθεί μια πιστή εικόνα της λειτουργίας του καθεστώτος σε όλα τα επίπεδα. Ο έλεγχος περιλάμβανε επίσης την εξέταση σχεδίων για τα οποία υποβλήθηκε αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων που χρηματοδοτεί το ΕΓΤΠΕ-τμήμα Προσανατολισμού, καθώς και μια γενική εξέταση του καθεστώτος ενίσχυσης των χωρών ΑΚΕ παραγωγής μπανανών. Η έκταση του ελέγχου δεν περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση μέτρων υπέρ των καλλιέργειών υποκατάστασης μπανανών που προβλέπει η κοινοτική πρωτοβουλία «Regis» (ενσωμάτωση απομονωμένων περιοχών), της οποίας το ποσό ανερχόταν σε 3,5 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 1994-1999.

13. Μια εκτίμηση για την ποιότητα και τη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου επιτεύχθηκε με την εξέταση της συμφωνίας ως προς τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες των πληρωμών ενίσχυσης στους μεμονωμένους παραγωγούς. Ο έλεγχος περιλάμβανε την ανάλυση εργασιών των υπηρεσιών της Επιτροπής (εκκαθάριση λογαριασμών) και των εθνικών οργάνων που συμμετέχουν στη διαχείριση και στον έλεγχο των καθεστώτων ενίσχυσης.

14. Η εξέταση αφορούσε επίσης τη διαχείριση του συστήματος δασμολογικής ποσόστωσης από τη ΓΔ Γεωργίας της Επιτροπής, ιδίως τη διαχείριση των φυσικών ελέγχων των εισαγωγών, η αρμοδιότητα της οποίας μεταβιβάστηκε στις εθνικές τελωνειακές αρχές. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών οι ελεγκτές του Συνεδρίου παρατήρησαν τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονταν οι διαδικασίες αυτές σε έναν μεγάλο λιμένα της ΕΕ από τον οποίο διακινούνται σημαντικές ποσότητες μπανανών (Αμβέρσα). Πραγματοποιήθηκαν επίσης συναντήσεις με τους εκπροσώπους τριών σημαντικών πολυεθνικών επιχειρήσεων, οι οποίες εμπορεύονται μπανάνες σε μεγάλη κλίμακα στο εσωτερικό της Κοινότητας, καθώς και με τις υπηρεσίες της Επιτροπής τις αρμόδιες για τους ιδίους πόρους και τις τελωνειακές διαδικασίες.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972 (ΕΕ L 118 της 20.5.1972).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988 (ΕΕ L 185 της 15.7.1988).

⁽³⁾ Η Επιτροπή ενέκρινε και άλλες λεπτομέρειες εφαρμογής κατ' εφαρμογή της ΚΟΑ και κυρίως σχετικά με ποιοτικά πρότυπα [κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2257/94], με ενώσεις παραγωγών [κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 919/94] και με μέτρα εκρίζωσης [κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1639/93].

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93 της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 142 της 12.6.1993).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1858/93 της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 170 της 13.7.1993).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3719/88 της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 1988 (ΕΕ L 331 της 2.12.1988).

15. Ελήφθησαν αποδεικτικά πληροφοριακά στοιχεία με τον έλεγχο εγγράφων και αρχείων, καθώς και με αιτήσεις και επιβεβαιώσεις πληροφοριών που συμπληρώθηκαν με συναντήσεις με τους εκπροσώπους των κρατών μελών και των επιλεγέντων οργανισμών.

Δημοσιονομικές πτυχές

16. Ο πίνακας 1 δείχνει την εξέλιξη των δαπανών στο πλαίσιο της αντιστάθμισης των εισοδημάτων και της πριμοδότησης εκρίζωσης που χρηματοδότησε το ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεις μεταξύ 1993, έτους σύστασης της ΚΟΑ και 2000. Για την περίοδο αυτή, το συνολικό ποσό των δαπανών ανήλθε σχεδόν σε 1 287 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 662 εκατομμύρια ευρώ περίπου καταβλήθηκαν στην Ισπανία και 572 εκατομμύρια ευρώ στη Γαλλία που είναι οι κυριότεροι παραγωγοί μπανανών εντός της ΕΕ. Οι επιφάνειες που προορίζονται για την καλλιέργεια της μπανάνας αντιστοιχούν στην ΕΕ σχεδόν σε

27 000 εκτάρια συνολικά, εκ των οποίων 16 750 εκτάρια περίπου στη Γαλλία και 8 500 εκτάρια στην Ισπανία· οι δύο αυτές χώρες αριθμούν συνολικά 1 600 και 10 500 περίπου παραγωγούς αντίστοιχα. Στην Ισπανία ο αριθμός των παραγωγών αντικατοπτρίζει το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, που είναι μικρότερο από ένα εκτάριο στο 80 % των περιπτώσεων. Ο προϋπολογισμός που προβλέπεται για την αντισταθμιστική ενίσχυση καθορίστηκε σε 303 εκατομμύρια ευρώ για το 2002, ήτοι 11 200 ευρώ περίπου ανά εκτάριο.

17. Η κοινοτική συνεισφορά στα μέτρα υπέρ του τομέα της μπανάνας τα οποία προβλέφθηκαν στο πλαίσιο των δύο επιχειρησιακών προγραμμάτων που έχει ελέγξει το Συνέδριο στη Γαλλία και στην Ισπανία ανερχόταν σε 28 εκατομμύρια ευρώ και σε 8,5 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα (για την περίοδο 1994-1999). Η χρηματοδότηση των μέτρων υπέρ του τομέα της μπανάνας στις χώρες ΑΚΕ ανέρχεται περίπου σε 45 εκατομμύρια ευρώ ετησίως.

Πίνακας 1

ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεις — Αντιστάθμιση των εισοδημάτων και πριμοδότηση εκρίζωσης ⁽¹⁾ Πραγματικές δαπάνες των κρατών μελών παραγωγών μπανανών για την περίοδο 1993-2000

(σε. εκατομμύρια ευρώ)									
Έτος	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Σύνολο
Ισπανία		73,1	60,6	120,3	96,2	105,1	97,2	109,7	662,2
Γαλλία	4,11	58,1	48,3	73,8	102,2	94,7	73,7	117,2	572,1
Πορτογαλία		7,0	6,8	8,8	8,1	8,1	6,8	7,3	52,9
Ελλάδα		0,0				0,0	0,0	0,2	0,2
ΣΥΝΟΛΟ	4,11	138,2	115,7	202,9	206,5	207,9	177,7	234,4	1 287,4

⁽¹⁾ Η πριμοδότηση εκρίζωσης αφορά μόνο τα έτη 1993 (41 000 ευρώ) και 1994 (4 000 ευρώ).

Πηγή: Επιτροπή 2002.

ΜΕΤΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Αδυναμίες στη διαχείριση των αντισταθμιστικών ενισχύσεων

18. Για να αντισταθμιστεί η απώλεια των εσόδων εμπορίας ⁽¹⁾, η οποία μπορεί να έπληττε το εισόδημα των παραγωγών της ΕΕ ύστερα από την εφαρμογή του νέου συστήματος της ΚΟΑ μετά το 1993, το οποίο αποσκοπούσε στο να εξασφαλίσει το αναγκαίο επίπεδο των εσόδων για τη διατήρηση της παραγωγής στα δημιουργηθέντα έξοδα, το νομοθετικό πλαίσιο ⁽²⁾ καθιέρωσε ένα σύστημα αντισταθμιστικού εισοδήματος υπέρ των εν λόγω παραγωγών. Η αρχή αυτή θα έπρεπε να εξακολουθεί να εφαρμόζεται όσο τα διαρθρωτικά μέτρα δεν θα επέτρεπαν την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής. Πρέπει να σημειωθεί ότι το νομοθετικό πλαίσιο δεν καθορίζει ακριβώς τι αποτελεί «επαρκές εισόδημα», καθορίζει ωστόσο τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

19. Υπολογισμός και πληρωμή των ενισχύσεων: η αντισταθμιστική ενίσχυση είναι μια πριμοδότηση που καταβάλλεται στους κοινοτικούς παραγωγούς κατά κανόνα μέσω των οργανώσεων παραγωγών των οποίων είναι μέλη και για τις ποσότητες μπανανών

που διατίθενται στο εμπόριο στην Κοινότητα. Η ενίσχυση αυτή υπολογίζεται από την Επιτροπή με βάση τη διαφορά μεταξύ:

- αφενός των «κατ' αποκοπή εσόδων αναφοράς» που καθορίζονται από τον μέσο όρο των τιμών των μπανανών που παράγονται και τίθενται σε εμπορία στην Κοινότητα κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς πριν από την καθιέρωση της ΚΟΑ, ύστερα από αφαίρεση των εξόδων μεταφοράς και υπαγωγής σε καθεστώς FOB ⁽³⁾·
- και αφετέρου των «μέσων εσόδων παραγωγής» που προσδιορίζονται για κάθε χρόνο με βάση το μέσο όρο των τιμών των μπανανών που παράγονται και τίθενται σε εμπορία στην Κοινότητα κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους (ύστερα από αφαίρεση των εξόδων μεταφοράς και υπαγωγής σε καθεστώς FOB)· στον υπολογισμό αυτό πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα πλέον πρόσφατα πληροφοριακά στοιχεία που είναι διαθέσιμα στα κράτη μέλη.

20. Περιορισμός των ποσοτήτων στις οποίες μπορεί να χορηγηθούν αντισταθμιστικές ενισχύσεις: το Συμβούλιο όρισε σε 854 000 τόνους τις μέγιστες ποσότητες που παράγονται και τίθενται σε εμπορία στην ΕΕ για τις οποίες θα καταβληθεί αντισταθμιστική ενίσχυση.

⁽¹⁾ Άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ L 47 της 25.2.1993).

⁽³⁾ FOB: «ελεύθερο επί του πλοίου» σημαίνει ότι οι κίνδυνοι ζημίας ή απώλειας των εμπορευμάτων περιέχονται, ήδη από τη φόρτωσή τους, στον αγοραστή.

Ασάφεια νομικών κειμένων και δυσκολίες εφαρμογής τους

Διάφορες ερμηνείες των πληροφοριακών στοιχείων που είναι απαραίτητα για τον υπολογισμό της ενίσχυσης

21. Οι κανόνες σχετικά με τον υπολογισμό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που πραγματοποιείται από την Επιτροπή και στηρίζεται σε στοιχεία που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη, προβλέπουν ότι η πριμοδότηση στους παραγωγούς είναι συνάρτηση μιας μέσης τιμής των μπανανών ύστερα από αφαίρεση των εξόδων μεταφοράς (βλέπε για λεπτομέρειες στο σημείο 19). Οι κανόνες αυτοί δεν καθορίζουν λεπτομερώς όλα τα στοιχεία τιμών και κόστους που χρησιμοποιούνται ως βάση στον υπολογισμό αυτό.

22. Οι ασάφειες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα ορισμένες αδυναμίες στην εφαρμογή των κανόνων που αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι ελλείψεις αυτές επισημάνθηκαν από τις υπηρεσίες εκκαθάρισης των λογαριασμών της Επιτροπής κατά τη διάρκεια ελέγχων που διενεργήθηκαν το 1997. Οι εν λόγω ελλείψεις οδήγησαν σε σημαντικές διορθώσεις:

- α) ορισμένα έξοδα που αφαιρέθηκαν ήταν αμφισβητήσιμα· δεν είχαν δηλωθεί επιστροφές ή εκπτώσεις τιμών αυξάνοντας έτσι το κόστος που μπορεί να εκπέσει και στη συνέχεια το ποσό της χρηματικής ενίσχυσης (0,8 εκατομμύρια ευρώ εισπράχθηκαν στη Γαλλία)·
- β) πραγματοποιήθηκαν πωλήσεις σε τιμές αντικανονικά χαμηλές (Ισπανία και Πορτογαλία) και υποβλήθηκαν αιτήσεις ενίσχυσης για είδη μπανανών που δεν ήταν επιλέξιμες για την αντισταθμιστική ενίσχυση (Πορτογαλία): τα εισπραχθέντα ποσά ανέρχονται σε 2,6 εκατομμύρια ευρώ στην Ισπανία και σε 0,5 εκατομμύρια ευρώ στην Πορτογαλία.

Αιτήσεις για χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σχετικά με ποσότητες που παρουσιάστηκαν στην εμπορία από παραγωγούς, οι οποίες όμως στη συνέχεια δεν έγιναν αποδεκτές από τους αγοραστές

23. Η αντισταθμιστική ενίσχυση χορηγείται στους παραγωγούς οι οποίοι εμπορεύονται μπανάνες στην κοινοτική αγορά και αφορά ποσότητες που διατίθενται στο εμπόριο από κάθε παραγωγό μέσω της οργάνωσης παραγωγών. Το νομοθετικό πλαίσιο δεν καθορίζει την έννοια «εμπορίας» ούτε διευκρινίζει σε ποια στιγμή της διαδικασίας εμπορίας γεννάται το δικαίωμα ενίσχυσης. Το Συνέδριο εκτιμά ότι η στιγμή αυτή θα πρέπει να αντιστοιχεί σε εκείνη κατά την οποία οι ποσότητες γίνονται αποδεκτές από τον εισαγωγέα/τον αγοραστή είτε πρόκειται στην αποβάθρα του λιμένα φόρτωσης, είτε κατά την άφιξη στο ηπειρωτικό τμήμα της επικράτειας της ΕΕ.

24. Στη Γουαδελούπη, το Συνέδριο διαπίστωσε ότι είχαν ζητηθεί ενισχύσεις για ποσότητες μπανανών που προορίζονταν για εμπορία και οι οποίες στη συνέχεια δεν είχαν γίνει αποδεκτές από τον αγοραστή κατά την άφιξή τους στο ηπειρωτικό τμήμα της επικράτειας της ΕΕ. Στη Γουαδελούπη, το δικαίωμα για τη χορήγηση ενίσχυσης ορίστηκε με βάση τις ποσότητες μπανανών που εξέρχονται από τις αποθήκες συσκευασίας για να διακινηθούν προς το λιμένα και να αποσταλούν στη συνέχεια προς το ηπειρωτικό τμήμα της επικράτειας της ΕΕ. Τα εμπορεύματα μπορεί να υποστούν αλλοιώσεις κατά τη διάρκεια της μεταφοράς· άλλα μπορεί να απορριφθούν κατά την άφιξή τους για λόγους που έχουν σχέση με την ποιότητά τους. Εντούτοις, ο

αγοραστής πληρώνει μόνο τις ποσότητες που αποδέχεται πραγματικά. Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι οι ποσότητες που χρησιμοποιούνταν ως βάση στον υπολογισμό του δικαιώματος για την ενίσχυση δεν είχαν προσαρμοστεί για να ληφθούν υπόψη μόνο οι ποσότητες που είχαν τελικά αγοραστεί. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα αδικαιολόγητες πληρωμές ποσού ανερχόμενου σε 2 εκατομμύρια ευρώ περίπου· η Επιτροπή πρόκειται να προτείνει σχετική διόρθωση.

25. Οι εθνικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι είχαν πραγματοποιηθεί προσαρμογές σχετικά με τα εμπορεύματα που δεν είχαν γίνει αποδεκτά ή είχαν αλλοιωθεί πριν από την αποδοχή του φορτίου ενόψει της μεταφοράς του με προορισμό το ηπειρωτικό τμήμα της επικράτειας της ΕΕ. Όσον αφορά τις ποσότητες που απορρίφθηκαν στη συνέχεια, δεν πραγματοποιήθηκε ωστόσο καμία προσαρμογή. Οι εθνικές αρχές έκριναν ότι ήταν λογικό, για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης, να αντιστοιχεί η στιγμή της αποδοχής των ποσοτήτων που διατίθενται στο εμπόριο με το τέλος του σταδίου συσκευασίας ακολουθώντας την ίδια αρχή με εκείνη που εφαρμόζεται για τον καθορισμό των τιμών αναφοράς και των τιμών παραγωγής. Προέβλεπε επίσης το επιχείρημα λόγω του γεγονότος ότι είχαν κοινοποιήσει τη μέθοδο αυτή στην Επιτροπή, η οποία την είχε σιωπηρά αποδεχθεί, εφόσον είχε λάβει ένα αντίγραφο του εγχειριδίου διαδικασίας από τον οργανισμό πληρωμών, στο οποίο αναφέρεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης.

26. Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι οι πρακτικές της Γαλλίας και της Ισπανίας ήταν διαφορετικές. Οι μπανάνες που προέρχονται από τις Καναρίους νήσους πωλούνται συνήθως σε πρωτογενείς/δευτερογενείς εισαγωγείς προτού αποσταλούν στην ιβηρική χερσόνησο. Συνεπώς, η κατάσταση δεν είναι συγκρίσιμη με εκείνη της Γουαδελούπης, εφόσον οι ποσότητες γίνονται αποδεκτές από τον αγοραστή πριν από την αποστολή.

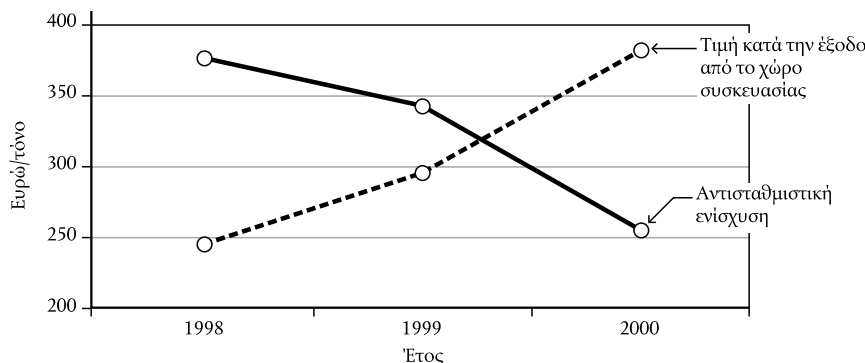
Αποτελέσματα της ενίσχυσης στα έσοδα και στα ταμειακά διαθέσιμα των παραγωγών

27. Σκοπός της ΚΟΑ είναι να εξασφαλίσει στους παραγωγούς ένα «επαρκές» εισόδημα (χωρίς ωστόσο να καθορίζει ακριβώς). Επειδή μπορεί να παρέλθει κάποιο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου της εμπορίας μπανανών στην αγορά και της καταβολής της κοινοτικής ενίσχυσης, το νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει ότι οι παραγωγοί μπορούν να ζητήσουν προκαταβολή, υπό την προϋπόθεση σύστασης μιας εγγύησης. Εξάλλου, η Επιτροπή προέβη επανειλημμένως σε παρέκκλιση της ρύθμισης του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1858/93 που προβλέπει ότι το ενιαίο ποσό της προκαταβολής αντιστοιχεί στο 70 % της ενίσχυσης της προηγούμενης περιόδου εμπορίας. Η Επιτροπή αιτιολόγησε την παρέκκλιση αυτή με το επίπεδο της ενίσχυσης της προηγούμενης περιόδου εμπορίας, ή με τη δυσμενή εξέλιξη των τιμών αγοράς κατά την εν λόγω περίοδο εμπορίας.

28. Παρά την τεχνητή διατήρηση των τιμών της ΕΕ υπέρ των τιμών της παγκόσμιας αγοράς, οι παγκόσμιες τιμές μειώθηκαν στο σύνολό τους. Κατά συνέπεια, τα έσοδα που απέφερε η παραγωγή της ΕΕ μειώθηκαν και η ενίσχυση αυξήθηκε. Το αποτέλεσμα είναι η ενίσχυση να αντιπροσωπεύει σήμερα περισσότερο από το 50 % των εσόδων των καλλιεργητών της ΕΕ (βλέπε πίνακα 2 και παράρτημα 6).

Πίνακας 2

Εξέλιξη των τιμών της μπανάνας (ΕΚ) και της αντισταθμιστικής ενίσχυσης στους παραγωγούς

Πηγή: Πίνακας που καταρτίστηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο βάσει αριθμητικών στοιχείων της Επιτροπής (βλέπε παράρτημα 6).

29. Λόγω του γεγονότος ότι η κοινοτική ενίσχυση αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό ποσοστό των εσόδων των παραγωγών (περισσότερο από 50 %), ότι η προκαταβολή της ενίσχυσης αυτής είναι περιορισμένη και λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων χρονικών διαστημάτων για την τελική πληρωμή της ενίσχυσης, ορισμένες οργανώσεις παραγωγών (Μαρτινίκα) χορηγούν συμπληρωματικές προκαταβολές. Σκοπός είναι να εφοδιάζονται οι παραγωγοί με επαρκή ταμειακά διαθέσιμα. Έτσι, το Συνέδριο διαπίστωσε ότι ορισμένες οργανώσεις παραγωγών προχρηματοδοτούν όχι μόνο με προκαταβολές από την κοινοτική ενίσχυση αλλά και από τα έσοδα που αποφέρουν οι πωλήσεις τους.

Συμπληρωματική εθνική οικονομική στήριξη των παραγωγών

30. Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για να βελτιωθούν τα οικονομικά των παραγωγών, η πτώση των τιμών και οι κλιματολογικές καταστροφές είχαν σημαντική επίπτωση στα εισοδήματα των παραγωγών. Με τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το 1997, για την αντιμετώπιση της αβέβαιης οικονομικής κατάστασης των παραγωγών της Μαρτινίκας και της Γουαδελούπης, η Γαλλία χορήγησε στους παραγωγούς της δάνεια συνολικού ύψους 13 εκατομμυρίων ευρώ. Επρόκειτο για δάνεια μηδενικού επιτοκίου χωρίς καμία απαίτηση εγγύησης.

31. Η συνθήκη ΕΚ (άρθρο 88) ορίζει ότι η Επιτροπή πρέπει να ενημερώνεται έγκαιρα από τα κράτη μέλη, ώστε να δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με την κρατική ενίσχυση. Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι, μολονότι η παρασχεθείσα ενίσχυση ήταν σύμφωνη με τα ισχύοντα κριτήρια, η Επιτροπή δεν είχε προηγουμένως ενημερωθεί σχετικά, όπως απαιτείτο.

32. Παρά την κρατική αυτή ενίσχυση, η κατάσταση των παραγωγών εξακολούθησε να επιδεινώνεται και, ύστερα από αίτημα της γαλλικής κυβέρνησης, η Επιτροπή ενέκρινε το Νοέμβριο του 1999 αύξηση του ποσού της ενίσχυσης από την οποία μπορούσαν να χορηγηθούν προκαταβολές.

33. Το 1999, η Γαλλία εξήγγειλε νέα μέτρα στη Μαρτινίκα και στη Γουαδελούπη για να αποκατασταθεί η οικονομική κατάσταση των παραγωγών.

34. Οι παρατηρήσεις του Συνεδρίου παρέχουν ενδείξεις σχετικά με τα εισοδήματα, τα ταμειακά διαθέσιμα και την αβέβαιη οικονομική

κατάσταση των παραγωγών. Η έλλειψη σαφούς καθορισμού των στόχων και της αξιολόγησής τους (οικονομικής και δημοσιονομικής) δεν επιτρέπει διεξοδική ανάλυση της σχέσης κόστους-αποδοτικότητας των μέτρων αυτών. Οι ενδείξεις που παρασχέθηκαν στα προηγούμενα σημεία οδηγούν στο συμπέρασμα επίσης ότι ο στόχος της ΚΟΑ να διατηρήσει την παραγωγή στο κόστος που δημιουργήθηκε και να εξασφαλίσει ένα επαρκές εισόδημα έχει επιτευχθεί εν μέρει μόνο. Η Επιτροπή πρέπει να προβεί σε μια εμπεριστατωμένη αξιολόγηση, η οποία να αποσκοπεί στον υπολογισμό της επίπτωσης των μέτρων που ελήφθησαν και κατά πόσο τα μέτρα αυτά είναι οικονομικά, αποτελεσματικά και αποδοτικά.

Ελληνική τεκμηρίωση για τη στήριξη των πληρωμών ενίσχυσης

35. Στην Ισπανία οι επιτόπου οδηγίες που αφορούσαν τη διαχείριση της αντισταθμιστικής ενίσχυσης δεν ήσαν επαρκώς σαφείς, όσον αφορά το στόχο των εσωτερικών ελέγχων, το πεδίο εφαρμογής τους, τη συχνότητά τους και το επίπεδό τους.

36. Το Συνέδριο εντόπισε αδυναμίες όσον αφορά τα έγγραφα που χρησίμευαν ως αποδείξεις πληρωμής. Έτσι, επισημάνθηκαν διαφορές μεταξύ των ποσοτήτων για τις οποίες ζητήθηκε ενίσχυση και εκείνων για τις οποίες πραγματοποιήθηκε πληρωμή. Οι τοπικές αρχές, μολονότι αναγνώρισαν τις διαφορές αυτές, δεν μπόρεσαν να προσκομίσουν την απόδειξη ότι διενεργούσαν συμφωνίες των σχετικών ποσών. Αν και το Συνέδριο εξακρίβωσε ορισμένα στοιχεία με τα οποία μπορούν να εξηγηθούν οι διαφορές αυτές, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι είναι σημαντικό η συμφωνία αυτή να καταγράφεται στο μέλλον με σαφήνεια.

37. Για την εξασφάλιση των πραγματικών δικαιωμάτων ενίσχυσης το νομοθετικό πλαίσιο προβλέπει οι αιτήσεις ενίσχυσης να περιέχουν ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία (παραδειγματος χάριν το όνομα του παραγωγού, την ονομασία της οργάνωσης παραγωγών που υποβάλλει την αίτηση, τα τιμολόγια πώλησης κ.λπ.).

38. Το Συνέδριο, στο πλαίσιο της εξέτασης που πραγματοποίησε στις αιτήσεις και στις πληρωμές ενίσχυσης στην Ισπανία, διαπίστωσε ότι τα τιμολόγια δεν έδιναν τη δυνατότητα να βεβαιωθεί η ταυτότητα του πελάτη για το 50 % σχεδόν των τοπικών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν τοις μετρητοίς μεταξύ μιας οργάνωσης παραγωγών και ενός τοπικού επιχειρηματία. Έτσι, κατά την εξέταση των αιτήσεων, οι αρχές δεν διέθεταν επαρκή αποδεικτικά πληροφοριακά στοιχεία για να χαρακτηρίσουν τις σχετικές πωλήσεις επιλέξιμες για την αντισταθμιστική ενίσχυση.

Ελάχιστο αποτέλεσμα της πριμοδότησης για την οριστική παύση καλλιέργειας

39. Όταν οι συνθήκες δεν ήταν κατάλληλες για την παραγωγή μπανανών, αλλά αντίθετα ευνοϊκότερες για άλλες καλλιέργειες, η παύση της καλλιέργειας μπανανών έπρεπε να ενθαρρυνθεί με την καταβολή μιας εφάπαξ πριμοδότησης.

40. Βασική προϋπόθεση για να μπορεί να δοθεί η ενίσχυση αυτή ήταν η εκρίζωση όλων των μπανανών για τις εκτάσεις που ήταν μικρότερες από πέντε εκτάρια και του ήμισυ αυτών για τις μεγαλύτερες εκτάσεις. Η ενίσχυση αυτή καθορίστηκε σε 1 000 ευρώ ανά εκτάριο με την απαγόρευση να καλλιεργούνται εκ νέου μπανάνες στα εν λόγω αγροτεμάχια επί είκοσι έτη. Το Συνέδριο παρατηρεί ότι η δαπάνη ήταν ελάχιστη, εφόσον ανήλθε μόνο σε 45 000 ευρώ, ήτοι το αντίστοιχο των 45 εκταρίων κατά την επιλέξιμη περίοδο 1993-1994. Στην ΕΕ οι εκτάσεις που φυτεύθηκαν με μπανανόδενδρα αυξήθηκαν πράγματι κατά 2 % από το 1994. Οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν από τους παραγωγούς των χωρών ΑΚΕ και από τους παραγωγούς μπανανών «δολαρίου» αυξήθηκαν εντούτοις κατά πολύ περισσότερο (16 και 20 % αντίστοιχα), παρά μια πλεονασματική προσφορά στην παγκόσμια αγορά.

41. Οι ευρωπαίοι παραγωγοί και οι οργανώσεις τους έδωσαν τις ακόλουθες εξηγήσεις: αφενός δεν υπήρχαν πραγματικές δυνατότητες για καλλιέργειες υποκατάστασης και αφετέρου η πριμοδότηση δεν ήταν αρκετά ελκυστική για τους παραγωγούς. Το Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είτε ο στόχος να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη καλλιεργειών υποκατάστασης δεν ήταν ρεαλιστικός, είτε είναι περισσότερο ενδιαφέρον για τους παραγωγούς να συνεχίσουν την καλλιέργεια μπανανών εφόσον λαμβάνουν οικονομικές ενισχύσεις.

Μη τήρηση των κανόνων που εφαρμόζονται στις οργανώσεις παραγωγών

42. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών παρέχουν την αναγνώρισή τους στις οργανώσεις αυτές αν πληρούν τους όρους που καθορίζονται στην κοινοτική νομοθεσία. Πρόκειται μεταξύ άλλων για τα ακόλουθα σημεία:

α) το καταστατικό των οργάνωσης αυτών πρέπει:

- i) να υποχρεώνει τους παραγωγούς να διαθέτουν στην αγορά το σύνολο της παραγωγής·

ii) να διασφαλίζει στους παραγωγούς τον έλεγχο των αποφάσεων που λαμβάνονται στις οργανώσεις·

iii) να προβλέπει να δεσμεύεται κάθε παραγωγός να αποτελεί μέλος της οργάνωσης τουλάχιστον επί μία τριετία και να γνωστοποιεί ενδεχομένως την αποχώρησή του τουλάχιστον δώδεκα μήνες νωρίτερα·

β) οι αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη οφείλουν αφενός να εξακριβώνουν το σύμφωνο της σύστασης και της λειτουργίας των οργάνωσης παραγωγών με επιτόπιους ελέγχους τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια και αφετέρου να αποσύρουν την αναγνώρισή τους όταν διαπιστώνουν ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η κανονιστική ρύθμιση δεν εκπληρώνονται.

43. Οι υπηρεσίες εκκαθάρισης των λογαριασμών της Επιτροπής είχαν εξακριβώσει περιπτώσεις που δεν ήταν σύμφωνες προς τις απαιτήσεις αυτές (Γαλλία). Πρόκειται για τα ακόλουθα σημεία:

α) μη τήρηση της υποχρέωσης από ορισμένους παραγωγούς να διαθέσουν το σύνολο της παραγωγής στην αγορά μέσω της οργάνωσης·

β) αρμόδια αρχή του κράτους μέλους η οποία δεν εξέτασε τις δραστηριότητες της κάθε οργάνωσης παραγωγών τουλάχιστον μία φορά κάθε τρία χρόνια.

44. Μολονότι διαπιστώθηκε πρόοδος, ιδίως ύστερα από παρεμβάσεις της Επιτροπής, εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα, όπως η μη τήρηση της υποχρέωσης να διαθέτουν οι παραγωγοί το σύνολο της παραγωγής στην αγορά. Τα προβλήματα αυτά εξετάζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας εκκαθάρισης των λογαριασμών.

Περιορισμένη αποτελεσματικότητα των διαρθρωτικών προγραμμάτων

Στόχοι που καθορίστηκαν πολύ γενικά

45. Όπως αναφέρεται στο τμήμα «γενικό πλαίσιο» παραπάνω, η ΚΟΑ στον τομέα της μπανάνας περιλαμβάνει στόχους σχετικά όχι μόνο με τη γεωργική πολιτική, αλλά και με τη διαρθρωτική πολιτική. Έτσι, είναι δυνατή μία συγχρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΓΤΠΕ-Προσανατολισμός) για σχέδια που αποβλέπουν τουλάχιστον σε δύο από τους τρεις ακόλουθους στόχους: 1. εφαρμογή μιας ποιοτικής και εμπορικής στρατηγικής, 2. βελτίωση της χρησιμοποίησης των πόρων, 3. αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Πρόκειται συνεπώς για μάλλον γενικούς στόχους (μη ποσοτικά προσδιοριζόμενους) το αναμενόμενο αποτέλεσμα των οποίων δεν καθορίζεται. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να περιλαμβάνονται σε έγγραφα προγραμματισμού που καταρτίζονται σε επίπεδο κρατών μελών και στη συνέχεια στους όρους εντολής των μεμονωμένων σχεδίων.

46. Το Συνέδριο διαπίστωσε ότι τα έγγραφα προγραμματισμού (περίοδος 1994-1999) των κρατών μελών (Γαλλία και Ισπανία) δεν ανέφεραν πώς τα μέτρα που προβλέπονταν σε αυτά ανταποκρίνονταν τουλάχιστον σε δύο από τους τρεις στόχους που ορίζονται στον κανονισμό για την ΚΟΑ. Η σχέση αυτή είναι ακόμη πιο ασημαντή στα σχέδια που απορρέουν από τα προγράμματα.

Σχέση κόστους-αποδοτικότητας

47. Η έλλειψη σαφούς ορισμού ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων και μέτρων που αποσκοπούν στην επίτευξή τους δεν δίνει καθόλου τη δυνατότητα για παρακολούθηση ούτε και για αξιολόγηση του διαρθρωτικού σκέλους της ΚΟΑ. Οι ενδιάμεσες αξιολογήσεις οδήγησαν σε παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα επειδή τα αποτελέσματα της εκ των υστέρων αξιολόγησης των προγραμμάτων δεν μπορούν να είναι διαθέσιμα πριν από το 2003.

48. Τα μέτρα του διαρθρωτικού σκέλους της ΚΟΑ (παραδείγματος χάριν η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας) εμπλέκονται στενά με εκείνα του σκέλους της γεωργικής αγοράς (παραδείγματος χάριν οι αντισταθμιστικές ενισχύσεις στους παραγωγούς). Είναι επομένως αναγκαίο να εξασφαλιστεί μια σταθερή παρακολούθηση της εφαρμογής και της συνοχής των δύο αυτών σκελών, καθώς και η χωριστή αξιολόγησή τους και στο τέλος, η συνεργασία της ΚΟΑ στο σύνολό της. Δεδομένου ότι πολλές γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής παρεμβαίνουν στη διαχείριση των διαφόρων σκελών της ΚΟΑ, επιβάλλεται στενός συντονισμός.

49. Οι επιπτώσεις των σημαντικών αλλαγών του τρόπου με τον οποίο ασκείται η διαχείριση της ΚΟΑ εξετάζονται από τις κύριες αρμόδιες υπηρεσίες. Εντούτοις, δεν έχει επιτευχθεί το απαιτούμενο επίπεδο συντονισμού και ανταλλαγής πληροφοριών για το αποτέλεσμα των μέτρων του διαρθρωτικού ταμείου και της γεωργικής αγοράς (ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεις), που είναι αναγκαίο για την εξασφάλιση του κόστους-αποδοτικότητας και της συνέργειάς τους. Τούτο θα επιτευχθεί μόνο όταν ολοκληρωθεί η αξιολόγηση της ΚΟΑ πριν από το τέλος του 2004.

Παράδειγμα

50. Το έγγραφο προγραμματισμού για τα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα προβλέπει ένα μέτρο για τον «εκσυγχρονισμό του δικτύου διανομής της μπανάνας». Τα σχέδια που εγκρίθηκαν βάσει του προγράμματος αυτού αφορούν επιπλέον την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων συσκευασίας, τα συστήματα μεταφοράς με καλώδια, τα οχήματα και τις ρυμούλκες. Δεν αναφέρεται καμία πληροφορία σε ποιο βαθμό τα σχέδια αυτά θεωρείται ότι συμβάλλουν στους στόχους που καθορίστηκαν (ποιοτική στρατηγική, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και βελτίωση της χρησιμοποίησης των πόρων).

51. Ο έλεγχος απέδειξε επίσης ότι η δύσκολη οικονομική κατάσταση των παραγωγών δεν διευκόλυνε την εκτέλεση των σχεδίων. Πράγματι, οι παραγωγοί πρέπει να προκηματοδοτούν το σχέδιο προτού λάβουν τις κρατικές και κοινοτικές ενισχύσεις. Εξάλλου, το χρονικό διάστημα μεταξύ της αρχικής έγκρισης του σχεδίου και της τελικής πληρωμής μπορεί να είναι πολύ μεγάλο, μερικές φορές μπορεί να φθάσει έως δύο χρόνια.

52. Το πρόγραμμα πλαίσιο για τη νέα περίοδο 2000-2006 περιλάμβανε μια σύντομη γενική αξιολόγηση του παλαιού προγράμματος που τόνιζε ότι η βραδύτητα της εκτέλεσής του οφειλόταν στις δυσκολίες του τομέα της μπανάνας και σε εκείνες που αφορούσαν τη χρηματοδότηση των σχεδίων. Στο πρόγραμμα αυτό αναφερόταν επίσης ότι δεν ήταν δυνατή καμία καλλιέργεια υποκατάστασης της μπανάνας.

53. Το Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν καθορίστηκε κανένας ποσοτικά προσδιοριζόμενος στόχος και ότι δεν υπήρχε καμία πληροφορία είτε για την αποτελεσματικότητα των μέτρων που ελήφθησαν για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είτε για τον αντίκτυπό τους στη χρησιμοποίηση των πόρων ή στην ποιότητα των προϊόντων. Οι ενέργειες που έλαβαν ενίσχυση επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας μάλλον, παρά στην ανταγωνιστικότητα ή στην αποδοτικότητα της χρησιμοποίησης των πόρων του τομέα της μπανάνας και αυτό παρά μια πλεονασματική προσφορά στην παγκόσμια αγορά.

Προστασία των παραγωγών των χωρών ΑΚΕ

54. Για να μην πλήξει η θέσπιση της ΚΟΑ τους κατά παράδοση προμηθευτές μπανανών ΑΚΕ, η Κοινότητα [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2686/94] εισήγαγε μέτρα τεχνικής και οικονομικής βοήθειας, καθώς και στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών μπανάνας των χωρών ΑΚΕ· τα μέτρα αυτά αποβλέπουν να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους, να βελτιώσουν την ποιότητα και την εμπορία των προϊόντων, καθώς και να στηρίξουν τη διαφοροποίηση των καλλιεργειών. Η στήριξη του εισοδήματος καταργήθηκε ύστερα από μεταγενέστερη μεταρρύθμιση της ΚΟΑ.

55. Η Επιτροπή προσέλαβε εξωτερικούς συμβούλους για να αξιολογήσουν σε πέντε χώρες την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, την επίπτωση και τη βιωσιμότητα της εφαρμογής του καθεστώτος πριν από τη μεταρρύθμιση. Ανέλυσαν επίσης τη συνάφειά του και αν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των δικαιούχων. Η μελέτη (Ιανουάριος 2000) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η βοήθεια κάλυψε ένα μεγάλο φάσμα πρωτοβουλιών, ότι το αποτέλεσμα της στην ανταγωνιστικότητα ήταν μέγιστο όταν επρόκειτο για βελτίωση της επιτόπου παραγωγικότητας (παραδείγματος χάριν άρδευση, αποστράγγιση κ.λπ.) ότι ήταν ελάχιστο στους τομείς όπου η βοήθεια ήταν πιθανόν η υψηλότερη (παραδείγματος χάριν μεταρρύθμιση της διαχείρισης) και ότι η περιορισμένη ανταγωνιστικότητα (σε δύο χώρες) αντενδείκνυε κάθε ανάπτυξη των εξαγωγών. Η μελέτη συνιστά στο μέλλον να καθορίζονται οι προτεραιότητες ενίσχυσης με σαφήνεια και μία από τις κυριότερες προτεραιότητες να είναι η δημιουργία εναλλακτικών πηγών εισοδημάτων. Το Συνέδριο θεωρεί ότι η αξιολόγηση αυτή, προγενέστερη των νέων προγραμμάτων υπέρ των παραδοσιακών παραγωγών, θα πρέπει να χρησιμεύει ως παράδειγμα στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ΚΟΑ (βλέπε σημείο 99).

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Συγκρουόμενα συμφέροντα

Τιμή πώλησης και επιλογή καταναλωτών

56. Η ΕΕ εισάγει περίπου το 80 % των αναγκών της. Το προτιμησιακό καθεστώς των δασμολογικών ποσοστώσεων επινοήθηκε για να σταθεροποιηθεί η ισορροπία μεταξύ αυτών των πηγών εφοδιασμού της αγοράς και για να εξασφαλίζεται μια τακτική διάθεση της παραγωγής των διαφόρων παραγωγών περιοχών. Η δασμολογική ποσόστωση δημιουργεί εξάλλου κοινοτικούς ιδίους πόρους.

57. Η ΚΟΑ τόνισε τη σημασία της εναρμόνισης των κυκλωμάτων εμπορίας, της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας, καθώς και της διατήρησης των τιμών κατανάλωσης σε λογικό επίπεδο. Ήταν σημαντική η επιδίωξη των στόχων αυτών διατηρώντας συγχρόνως τις δυνατότητες επιλογής των καταναλωτών, δηλαδή χωρίς να θίγονται οι εισαγωγές στην ΕΕ.

Ευρωπαϊκές τιμές και πρόσδοι των ποσοστώσεων

58. Οι διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της GATT [Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ)] μεταξύ 1986 και 1993 επικεντρώθηκαν στην άρση των επιδοτήσεων κατά την εξαγωγή και των ποσοστώσεων κατά την εισαγωγή με στόχο την απελευθέρωση της αγοράς. Τα μέτρα που εισήγαγε η ΕΕ συνεδύσαν το αντισταθμιστικό εισόδημα για τους ευρωπαϊούς παραγωγούς και τη βελτίωση της πρόσβασης μπανανών εκτός ΕΕ χάρις στο καθεστώς των ποσοστώσεων. Εντούτοις, το αρχικό καθεστώς μείωσε την πρόσβαση στην αγορά των κατά παράδοση επιχειρηματιών μπανάνας «δολαρίου» με τη χορήγηση 30 % της ποσόστωσης στους εισαγωγείς, οι οποίοι εισήγαγαν προηγουμένως μόνο μπανάνες από την ΕΕ ή από χώρες ΑΚΕ. Στους εισαγωγείς αυτούς χορηγήθηκε 30 % της ποσόστωσης μπανανών «δολαρίου» (βλέπε σημείο 61). Είχαν επομένως την επιλογή να επιδιώξουν αύξηση των κερδών εμπορευόμενοι μπανάνες «δολαρίου» ή να πωλήσουν τα δικαιώματά τους σε άλλους επιχειρηματίες που επιθυμούσαν να διευρύνουν τις δυνατότητες εισαγωγής τους. Το γεγονός αυτό ήταν η αιτία της δευτερογενούς αγοράς για άδειες εισαγωγής.

59. Η διαφορά μεταξύ των παγκοσμίων τιμών και των κοινοτικών τιμών είναι γνωστή ως «πρόσδοος των ποσοστώσεων». Η πρόσδοος αυτή δεν επιβαρύνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό, εφόσον μετακυλίσταται στον καταναλωτή. Το 1999, η Επιτροπή εκτίμησε την πρόσδοο αυτή σε 200 ευρώ ⁽¹⁾ περίπου τον τόνο. Λαμβανομένης υπόψη της σημερινής ποσόστωσης των 2 653 000 τόνων (βλέπε σημείο 91), η πρόσδοος των ποσοστώσεων αντιπροσωπεύει συνολικό ποσό 531 εκατομμυρίων ευρώ. Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ακριβώς η πρόσδοος αυτή δεδομένου ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλές παράμετροι και μεταβλητές υποθέσεις, όπως οι τιμές συναλλάγματος. Σύμφωνα με άλλες εκτιμήσεις, η πρόσδοος των ποσοστώσεων θα μπορούσε να φθάσει έως 388 ευρώ τον τόνο, ήτοι περισσότερο από 1 000 εκατομμύρια ευρώ συνολικά (βλέπε επίσης σημεία 73 και 74).

Ένα πολύπλοκο και αμφιλεγόμενο σύνολο

Πολυπλοκότητα του καθεστώτος εισαγωγής

60. Το σύστημα ποσοστώσεων που καθιέρωσε η ΚΟΑ ήταν το ακόλουθο (βλέπε παράρτημα 2):

- α) οι εισαχθείσες ποσότητες από χώρες ΑΚΕ (οι ονομαζόμενες «παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ») ευεργετούνταν με δασμολογική ποσόστωση 857 700 τόνων και εισαγωγή με δασμολογική ατέλεια·

- β) οι ποσότητες «μη παραδοσιακές ΑΚΕ», δηλαδή που υπερέβαιναν την ποσόστωση α), καθώς και εκείνες από τρίτες χώρες (κυρίως οι μπανάνες «δολαρίου») ευεργετούνταν με συνδυασμένη ποσόστωση ύψους 2 000 000 τόνων με δασμούς 100 ευρώ ανά τόνο·

- γ) στις ποσότητες «μη παραδοσιακές ΑΚΕ» και εκείνες από τρίτες χώρες που υπερέβαιναν την ποσόστωση β) εφαρμόζονταν δασμοί ύψους 750 και 850 ευρώ ανά τόνο: οι υψηλότεροι αυτοί δασμοί προορίζονταν να αποθαρρύνουν τις εισαγωγές εκτός ποσόστωσης.

61. Το καθεστώς εισαγωγής που καθορίστηκε αρχικά από την ΚΟΑ (παράρτημα 2) χορηγούσε ποσοστώσεις για τις τρίτες χώρες και για τις μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ: κατηγορία Α = 66,5 % για τους εγκατεστημένους στην ΕΕ επιχειρηματίες που εμπορεύονταν μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ και τρίτων χωρών· κατηγορία Β = 30 % για τους εγκατεστημένους στην ΕΕ επιχειρηματίες που εμπορεύονταν κοινοτικές μπανάνες και παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ· κατηγορία Γ = 3,5 % για τους νέους επιχειρηματίες που εμπορεύονταν μη παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ και τρίτων χωρών.

62. Η χορήγηση των ποσοστώσεων στις κατηγορίες Α και Β σταθμιζόταν επίσης ανάλογα με τον τύπο εμπορικής δραστηριότητας που ανελάμβαναν οι επιχειρηματίες: κατηγορία α) = 57 % στους πρωτογενείς εισαγωγείς· κατηγορία β) = 15 % στους δευτερογενείς εισαγωγείς· κατηγορία γ) = 28 % στους κατόχους εγκαταστάσεων ωρίμανσης.

63. Οι επιχειρηματίες, για να αιτιολογήσουν τα ποσά που χορηγήθηκαν δυνάμει της ΚΟΑ, υποχρεούνταν να αποκαλύψουν, μέσω των εθνικών διοικητικών αρχών τους, το επίπεδο της δραστηριότητας εμπορίας τους σε μια περίοδο αναφοράς, η οποία κατά την έναρξη της αγοράς αντιστοιχούσε στα τρία έτη που προηγούνταν του 1992. Πριν από την καθιέρωση του συστήματος, ορισμένοι επιχειρηματίες κόρεσαν την αγορά μπανανών σε πολύ χαμηλές τιμές κατά την περίοδο αυτή πριν από την καθιέρωση της ΚΟΑ με την ελπίδα να αυξήσουν το αρχικό ποσοστό ποσόστωσή τους.

64. Η διαχείριση των ποσοστώσεων τελείται σε τριμηνιαία βάση. Καθορίζονται ενδεικτικές ποσότητες που αντιπροσωπεύουν την αναλογία των ποσοστώσεων οι οποίες επιτρέπεται να εισέλθουν στην ΕΕ. Οι ποσότητες αυτές δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

65. Από τον έλεγχο αποδείχθηκε ότι η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας της Επιτροπής είχε ελέγξει την αξιοπιστία σχετικά με τις ποσότητες που δήλωσαν τα κράτη μέλη για την αρχική χορήγηση των ποσοστώσεων. Οι συνολικές ποσότητες που δηλώθηκαν για τους πρωτογενείς εισαγωγείς δεν αντιστοιχούσαν με εκείνες που διακινούνταν μεταγενέστερα μέσω των δευτερογενών εισαγωγέων και των κατόχων εγκαταστάσεων ωρίμανσης μπανανών. Τα κράτη μέλη επισήμαναν τις διαφορές αυτές και μετά την έρευνα προέβησαν στις ενδεδειγμένες προσαρμογές. Οι ποσότητες αναφοράς μειώθηκαν σε ποσά λιγότερο από 1 έως 20 % περίπου. Τα κράτη μέλη επικαλέστηκαν κακή ερμηνεία των κανονισμών εφαρμογής της Επιτροπής σχετικά με την υπαγωγή των ποσοτήτων αναφοράς στις διάφορες κατηγορίες επιχειρηματιών.

⁽¹⁾ SEC(1999) 1397 τελικό, της 8ης Σεπτεμβρίου 1999, «Έκθεση προς το Συμβούλιο σχετικά με τις διαβουλεύσεις ενόψει ρύθμισης των διαφορών για τις μπανάνες».

66. Τα σφάλματα αυτά δεν επηρέασαν τον προϋπολογισμό της ΕΕ, αλλά μόνο την κατανομή των ποσοστώσεων στις τρεις κατηγορίες εμπορίας (βλέπε σημείο 61).

Διαφωνίες στην ΚΟΑ

Αμφιλεγόμενο σύστημα

67. Η αυτόματη κατανομή ενός σημαντικού τμήματος της ποσόστωσης (βλέπε σημείο 61) προκάλεσε πολλές επικρίσεις. Όσον αφορά τις μπανάνες «δολαρίου», οι μεγάλοι επιχειρηματίες διαμαρτυρήθηκαν κατά του γεγονότος ότι όφειλαν να αγοράσουν δικαιώματα εισαγωγής και κατά της προστασίας που παρασχέθηκε στους παραγωγούς της ΕΕ και των παραδοσιακών χωρών ΑΚΕ. Το καθεστώς αυτό αμφισβητήθηκε επίσημα από τα ενδιαφερόμενα μέρη στις διαδικασίες διευθέτησης των διαφορών της ΓΣΔΕ.

68. Ορισμένες πολυεθνικές εταιρείες προσαρμόστηκαν στους νέους κανόνες που θέσπισε η ΚΟΑ ενεργώντας από πριν προς την κατεύθυνση αυτή, διαφοροποιώντας τις καλλιέργειές τους και την εμπορία τους προς την ΕΕ και τις χώρες ΑΚΕ. Άλλες εταιρείες δεν κατέβαλαν την προσπάθεια αυτή.

Η μη συμμόρφωση προς τους κανόνες της ΠΟΕ συνεχίστηκε έως το 2001

69. Το καθεστώς των ποσοστώσεων τροποποιήθηκε το 1995, κυρίως για να είναι κατάλληλο στα νέα κράτη μέλη. Σύμφωνα με μια απόφαση του 1997 του οργάνου διευθέτησης των διαφορών της ΠΟΕ, το Συμβούλιο ενέκρινε και άλλες τροποποιήσεις για να προσαρμόσει την ΚΟΑ στους κανόνες της ΠΟΕ. Οι τροποποιήσεις αυτές άρχισαν να ισχύουν την 1η Ιανουαρίου 1999. Τα διαγράμματα που εμφανίζονται στα παραρτήματα 3 και 4 παρουσιάζουν τις διάφορες διατάξεις που εισήχθησαν από τις μεταρρυθμίσεις.

70. Οι κυριότερες αλλαγές ήταν η κατάργηση των κατηγοριών και των επιμέρους κατηγοριών των επιχειρηματιών και μια ανακατάταξη των εισαγωγών σε δύο μεγάλες κατηγορίες των παραδοσιακών επιχειρηματιών και των νεοεισερχομένων. Οι παραδοσιακοί επιχειρηματίες ήταν εκείνοι οι οποίοι είχαν εγκατασταθεί στην ΕΕ και οι οποίοι είχαν προβεί σε εισαγωγές για δικό τους λογαριασμό.

71. Παρά τις μεταρρυθμίσεις αυτές, η ΠΟΕ έκρινε ότι το σύστημα αυτό εξακολουθούσε να μην είναι σύμφωνο προς τους κανόνες της, εφόσον συνέχιζε τις στρεβλώσεις και η χωριστή ποσόστωση για τις χώρες ΑΚΕ εξακολουθούσε να μην είναι αποδεκτή.

72. Πριν ακόμη από την απόφαση της ΠΟΕ, οι ΗΠΑ είχαν ήδη προσπαθήσει να επιβάλουν μονομερείς κυρώσεις σε μια σειρά κοινοτικών αγαθών, αξιολογούμενων σε 500 εκατομμύρια δολάρια ετησίως. Η ΠΟΕ τις έκρινε επιστευσμένες και υπερβολικές και ζήτησε μείωση των κυρώσεων σε 191 εκατομμύρια δολάρια. Σε αυτό το επίπεδο βρίσκονταν οι κυρώσεις έως την ολοκλήρωση των διμερών διαπραγματεύσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες τον Απρίλιο του 2001 και την έγκριση ενός τροποποιημένου καθεστώτος της δασμολογικής ποσόστωσης ⁽¹⁾ το Δεκέμβριο του 2001 (βλέπε σημεία 86-92).

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2587/2001 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ L 345 της 29.12.2001).

Αδυναμίες στη διαχείριση των ποσοστώσεων

Εμφάνιση μιας δευτερογενούς αγοράς

73. Τα πιστοποιητικά εισαγωγής μπορούν να ζητηθούν από τους επιχειρηματίες που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα, μέχρι του ποσού της τριμηνιαίας χορήγησης και στο όριο των ενδεικτικών ποσοτήτων που επιτρέπει η Επιτροπή. Στην αίτηση πρέπει να αναφέρεται η κατηγορία. Οι ποσότητες που χορηγούνται με το πιστοποιητικό μπορούν να μεταφέρονται κατά την περίοδο ισχύος του μέχρι μίας μόνο μεταφοράς ανά πιστοποιητικό. Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ορισμένες αιτήσεις πιστοποιητικών κατηγορίας Γ (νέοι εισαγωγείς) προέρχονταν από επιχειρηματίες οι οποίοι δεν είχαν καμία πρόθεση να εισάγουν μπανάνες αλλά επιθυμούσαν να μεταπωλήσουν μόνο τα πιστοποιητικά αυτά επικερδώς.

74. Μία από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές εταιρείες, ερωτηθείσα από τους ελεγκτές, αξιολόγησε τα πιστοποιητικά σε 5 δολάρια περίπου το τυποποιημένο κιβώτιο (18,5 χγρ.), πράγμα που αντιστοιχεί σε 270 δολάρια ανά τόνο. Τούτο επιβεβαιώνει σε ποιο βαθμό η πρόσδοος των ποσοστώσεων προσελκύει όσους επιθυμούν να εμπορεύονται μπανάνες «δολαρίου» στην ΕΕ (βλέπε επίσης σημείο 59).

Διαχειριστικές ελλείψεις

75. Το Συνέδριο εξέτασε το σύστημα των πιστοποιητικών εισαγωγής στη Γαλλία, όπου ο οργανισμός πληρωμής τυπώνει έντυπα για τους επιχειρηματίες. Μολονότι τα πιστοποιητικά αυτά είναι αριθμημένα και φέρουν τον τίτλο της εκδούσας αρχής, ο αύξων αριθμός δεν χρησιμοποιείται ως μέσο ελέγχου ούτε της καταγωγής ούτε της χρήσης στην οποία προβαίνουν τελικά οι εισαγωγείς.

76. Εντούτοις, ο οργανισμός πληρωμής αναγνώρισε ότι, όταν οι συγκεκριμένες ποσότητες εγγράφονται στο πιστοποιητικό έγκρισης, χορηγείται αριθμός πρωτοκόλλου σε αυτό. Ο οργανισμός πληρωμής επιβεβαίωσε ότι ο εισαγωγέας ή ο κάτοχος του πιστοποιητικού είναι υπεύθυνος να καταγράψει στο πίσω μέρος του εντύπου τις εισαγόμενες ποσότητες. Επιβεβαίωσε επίσης ότι οι τελωνειακές αρχές του λιμένα εισόδου οφείλουν να πιστοποιούν τις ποσότητες που θεωρείται ότι έχουν εγκριθεί να κυκλοφορούν ελεύθερα στην Κοινότητα. Η πιστοποίηση αυτή λαμβάνει συνήθως τη μοφή επίσημης σφραγίδας της αρμόδιας αρχής που βεβαιώνει έτσι ότι διενεργήθηκαν όλοι οι αναγκαίοι έλεγχοι.

77. Ο οργανισμός πληρωμών επιβεβαίωσε επίσης ότι ο επιχειρηματίας στον οποίο χορηγήθηκε το πιστοποιητικό είναι υπεύθυνος να το επιστρέψει για λόγους ασφαλείας στην εκδούσα αρχή εντός τριάντα ημερών μετά την ημερομηνία λήξης του.

78. Εντούτοις, ο έλεγχος έδωσε τη δυνατότητα να βεβαιωθεί ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να κοινοποιούν χωριστά στην εκδούσα αρχή τις ποσότητες που είχαν εγκρίνει κατά την εισαγωγή με τα πιστοποιητικά έγκρισης που είχαν υποβληθεί. Κατά συνέπεια, η εκδούσα αρχή επαφίονταν αποκλειστικά στον κάτοχο του πιστοποιητικού που θεωρείται ότι θα επέστρεφε το χρησιμοποιηθέν

πιστοποιητικό. Η έλλειψη όμως ανεξάρτητου και διασταυρούμενου ελέγχου μεταξύ των τελωνείων και της εκδούσας αρχής των πιστοποιητικών καθιστούσε το σύστημα ευάλωτο.

Ελλιπής έλεγχος των εισαγωγών

Κενά στους φυσικούς ελέγχους

79. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοθετικού πλαισίου, οι εθνικές τελωνειακές αρχές υποχρεούνται να καθορίζουν το βάρος (καθαρό σύνολο) των μπανανών που εισάγονται για την ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα. Πρόκειται για έναν έλεγχο που βασίζεται σε δείγμα ενοτήτων συσκευασίας για κάθε τύπο συσκευασίας και για κάθε καταγωγή. Αυτό το δείγμα των ενοτήτων συσκευασίας, οι οποίες πρέπει να ζυγίζονται από τις τελωνειακές υπηρεσίες πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό και να αφορά την ελάχιστη ποσότητα ενοτήτων.

80. Το Συνέδριο, προκειμένου να λάβει βάσιμες πληροφορίες, εξέτασε αυτό τον τρόπο ενέργειας σε έναν από τους κυριότερους λιμένες της ΕΕ (Αμβέρσα Βελγίου). Οι ελεγκτές παρατήρησαν την εκφόρτωση ενός μεγάλου πλοίου που περιείχε περίπου 373 000 κιβώτια βάρους 7 500 τόνων περίπου, καθώς και τους ελέγχους ζύγισης που πραγματοποιήσαν οι τελωνειακές υπηρεσίες. Διαπίστωσαν ότι ο τρόπος ελέγχου δεν μπορούσε να παράσχει λογική διαβεβαίωση για τις εισαγόμενες ποσότητες. Το μέγεθος των δειγμάτων ήταν πολύ μικρό και η επιλογή τους μη αντιπροσωπευτική. Ένας ορθός έλεγχος επιβάλλεται ακόμη περισσότερο που η διαφορά μεταξύ του βάρους που ελέγξαν οι τελωνειακές υπηρεσίες και του βάρους που είχε δηλωθεί κυμαινόταν μεταξύ - 2 και + 6 %. Επιπλέον, τα αποτελέσματα των ελέγχων δεν εφαρμόζονταν στο πλοίο κατά τη διάρκεια του ελέγχου αλλά κατά τη φόρτωση του επόμενου πλοίου.

81. Οι έλεγχοι που ορίζονται από τους κανονισμούς δεν διενεργούνται πάντα ή δεν τεκμηριώνονται επαρκώς, ιδίως για τα μεγάλα φορτία· τα ελάχιστα μεγέθη δειγμάτων ήταν πολύ κατώτερα από το επίπεδο που είναι αναγκαίο από πλευράς αξιοπιστίας και στατιστικής ακρίβειας για μεγάλες ποσότητες. Η παρέκταση των αποτελεσμάτων της δειγματοληψίας, όχι στον πληθυσμό στόχου αλλά σε έναν άλλο πληθυσμό, δεν δίνει τη δυνατότητα να επιτευχθεί ένα αξιόπιστο αποτέλεσμα και δεν είναι σύμφωνη προς τον κανονισμό. Οι αδυναμίες αυτές δεν επιτρέπουν να εξακριβωθεί το βάρος των μπανανών που έχουν εισαχθεί ούτε η χρηστή διαχείριση και η παρακολούθηση των ποσοστώσεων.

82. Ύστερα από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από το Συνέδριο, η Επιτροπή διεξήγαγε μια έρευνα η οποία απέβλεπε να δώσει μια γενική εικόνα των συστημάτων που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για τον εκτελωνισμό των νωπών μπανανών. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα εθνικά συστήματα δεν είναι σε θέση να εγγυηθούν την ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και ότι ούτε δίνουν τη δυνατότητα να εξασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ.

83. Με γνώμονα τους ελέγχους που διενεργήθηκαν από το Συνέδριο και από την Επιτροπή, το Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν είχε ποτέ μέχρι σήμερα στη διάθεσή της επαρκή πληροφοριακά στοιχεία για την ποσότητα των εισαγομένων

μπανανών ώστε να εξασφαλίζει τη χρηστή διαχείριση των ποσοστώσεων.

Περίπτωση απάτης στα πιστοποιητικά εισαγωγής

84. Ο έλεγχος του Συνεδρίου ακολούθησε αμέσως μετά την αποκάλυψη μιας σημαντικής απάτης εισαγωγής στην Ιταλία, όπου είχαν χρησιμοποιηθεί πλαστά πιστοποιητικά εισαγωγής για την εισαγωγή μπανανών. Το καλοκαίρι του 2000 η OLAF (Office européen de lutte antifraude: Ευρωπαϊκή υπηρεσία για την καταπολέμηση της απάτης) ανακοίνωσε την αποκάλυψη της εν λόγω απάτης. Μεγάλες ποσότητες μπανανών «δολαρίου» είχαν εισαχθεί στην ΕΕ μέσω ιταλικών λιμένων με τη χρησιμοποίηση πλαστών πιστοποιητικών εισαγωγής δήθεν «γαλλικών». Το γεγονός αυτό έδωσε τη δυνατότητα στον εισαγωγέα να εισαγάγει κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής μπανάνες στην Κοινότητα χωρίς να υπόκεινται στην ποσόστωση και να καταβάλει δασμούς ύψους 75 ευρώ ανά τόνο αντί 680 έως 822 ευρώ ανά τόνο για τις εισαγωγές εκτός ποσόστωσης. Οι 160 000 τόνοι περίπου οι οποίοι είχαν εισαχθεί με τον τρόπο αυτόν διέφυγαν δασμούς ύψους 126 εκατομμυρίων ευρώ. Έτσι, η Ιταλία υπέστη απώλεια από ΦΠΑ ύψους 5,5 εκατομμυρίων ευρώ.

85. Η OLAF έκρινε ότι λόγω της έκτασης της απάτης, η αγορά είχε διαταραχθεί σημαντικά. Όταν τέτοιου είδους διαταράξεις έχουν επίπτωση στις τιμές, τότε υπάρχει ανάλογη επίπτωση και στο επίπεδο της ενίσχυσης. Η Επιτροπή δεν υπολόγισε τις συνέπειες που θα μπορούσε να έχει η απάτη αυτή στις αντισταθμιστικές ενισχύσεις.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Αναζήτηση ενός μεταβατικού μηχανισμού

86. Το Μάιο του 1999 το Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει μεταρρυθμιστικές προτάσεις της ΚΟΑ, προκειμένου να συμβιβαστεί με τους κανόνες της ΠΟΕ. Η Επιτροπή, ενώπιον των δυσκολιών που συνάντησε, γνωστοποίησε την πρόθεσή της να αναπτύξει το μηχανισμό σε ένα σύστημα ελέγχου αποκλειστικά δασμολογικό με ισχύ από το 2006 και να καθιερώσει ένα μεταβατικό σύστημα μεταξύ 2001 και 2005.

87. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2000 η Επιτροπή συζήτησε τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το Δεκέμβριο του 2000 το Κοινοβούλιο ⁽¹⁾ ενέκρινε τελικά την πρόταση που εμφανίζεται στο έγγραφο COM(2000) 621 ⁽²⁾, η οποία προέβλεπε ένα μεταβατικό καθεστώς δασμολογικής ποσόστωσης του οποίου ο τρόπος λειτουργίας «premier venu premier servi», (σύστημα του προλαβόντος), φαινόταν αποδεκτός για τα περισσότερα μέρη.

⁽¹⁾ Δεύτερη έκθεση σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας — επιτροπή της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (A5-0374/2000 τελικό).

⁽²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τη μέθοδο του προλαβόντος «First Come First Served», όσον αφορά το καθεστώς της μπανάνας και τις επιπτώσεις ενός αποκλειστικά δασμολογικού καθεστώτος.

88. Το σύστημα αυτό προέβλεπε τρεις ποσοστώσεις, από τις οποίες η μία ήταν μια νέα αυτόνομη ποσόστωση «Γ» 850 000 τόνων. Οι ποσοστώσεις θα άνοιγαν έτσι σε όλες τις μπανάνες, οποιαδήποτε κι αν ήταν η καταγωγή τους. Οι δασμοί για τις ποσοστώσεις Α και Β θα ήταν 75 ευρώ ανά τόνο και ο δασμός της νέας ποσόστωσης Γ θα ήταν 300 ευρώ ανά τόνο. Οι μπανάνες ΑΚΕ θα ευεργετούνταν με προτιμησιακούς δασμούς.

89. Εκφράστηκαν αμφιβολίες για τις πιθανές διοικητικές δυσκολίες, και το σύστημα, με το οποίο υπήρχε κίνδυνος να ευνοηθούν οι μεγαλύτεροι επιχειρηματίες που έχουν περισσότερες δυνατότητες οργάνωσης, προκάλεσε ανησυχία. Ύστερα από έντονες διμερείς διαπραγματεύσεις υψηλού επιπέδου με τις Ηνωμένες Πολιτείες, η πρόταση εγκαταλείφθηκε από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2001 υπέρ της εξακολούθησης του συστήματος δασμολογικής ποσόστωσης, αλλά με τροποποιημένη μορφή.

90. Οι λεπτομερείς διατάξεις εφαρμογής του νέου συστήματος δημοσιεύθηκαν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 896/2001 της Επιτροπής της 7ης Μαΐου 2001. Βάσει των προηγούμενων αναφορών, αλλά με 83 % που κατανεμείθηκε στους παραδοσιακούς επιχειρηματίες και 17 % στους μη παραδοσιακούς επιχειρηματίες, η περίοδος αναφοράς για τον καθορισμό των κατηγοριών επιχειρηματιών και των επιτρεπόμενων ποσοτήτων ήταν 1994-1996.

91. Βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2587/2001 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2001, που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93, οι δασμολογικές ποσοστώσεις εγκρίθηκαν ως εξής με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2002:

Α — δασμολογική ποσόστωση 2 200 000 τόνων·

Β — συμπληρωματική δασμολογική ποσόστωση 453 000 τόνων·

Γ — αυτόνομη δασμολογική ποσόστωση 750 000 τόνων.

Οι ποσοστώσεις Α και Β ανοίγονται για την εισαγωγή προϊόντων που κατάγονται από όλες τις τρίτες χώρες, η ποσόστωση Γ για την εισαγωγή προϊόντων καταγωγής των χωρών ΑΚΕ. Στο πλαίσιο των ποσοστώσεων Α και Β, οι εισαγωγές υπόκεινται στην εισπραξη ενός δασμού 75 ευρώ ανά τόνο, ενώ οι εισαγωγές των προϊόντων καταγωγής χωρών ΑΚΕ υπόκεινται σε μηδενικό δασμό. Στο πλαίσιο της ποσόστωσης Γ, οι εισαγωγές πρέπει να υπόκεινται σε μηδενικό δασμό.

92. Η Επιτροπή αναγνώρισε επίσης την ανάγκη να καταστούν αυστηρότερα τα κριτήρια για τους μη παραδοσιακούς επιχειρηματίες για να αποφύγει την εγγραφή πλασματικών επιχειρηματιών στα μητρώα. Το αποτέλεσμα της τελευταίας αυτής συμφωνίας ήταν ότι οι ΗΠΑ ήταν τις κυρώσεις που έπλητταν τα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής. Έτσι, έληξε η μακρά εμπορική διαμάχη σχετικά με τις μπανάνες.

Αξιολόγηση και παρακολούθηση από την Επιτροπή, μελλοντικός προσανατολισμός της ΚΟΑ

93. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93, με τον οποίο θεσπίστηκε η ΚΟΑ, η Επιτροπή υποχρεούται να καταρτίζει δύο εκθέσεις εφαρμογής:

- α) η πρώτη πρέπει να υποβάλλεται το αργότερο στο τέλος του τρίτου έτους μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού και να περιλαμβάνει ανάλυση των ροών εμπορίας της ΕΕ, των χωρών ΑΚΕ και των τρίτων χωρών, και τούτο από την ίδρυση της ΚΟΑ·
- β) η δεύτερη κανονικά πρέπει να κάνει απολογισμό για την εφαρμογή του κανονισμού στις 31 Δεκεμβρίου 2001 και να περιλαμβάνει κατάλληλες προτάσεις προς συμφωνία μετά την 31η Δεκεμβρίου 2002. Την εποχή κατά την οποία η δεύτερη μεταρρύθμιση του καθεστώτος εισαγωγής καθιερώθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1637/98 ⁽¹⁾ του Συμβουλίου, η προθεσμία αυτή μετατέθηκε για το 2004.

Μια υψηλά προστατευόμενη αγορά

94. Η πρώτη έκθεση του Οκτωβρίου του 1995 [SEC(95) 1565] διαπίστωσε ότι:

- α) η παγκόσμια παραγωγή είχε αυξηθεί μέχρι που έφθασε ένα επίπεδο υπερπροσφοράς. Παρά την αύξηση της κατανάλωσης, οι πραγματικές παγκόσμιες τιμές είχαν συνεχίσει να μειώνονται·
- β) οι παραγωγοί της ΕΕ ήταν υψηλά προστατευμένοι από τις δυνάμεις της αγοράς λόγω των μέτρων που καθιέρωσε η ΚΟΑ· το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ύπαρξη κινήτρων για τη βελτίωση της παραγωγής μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, σήμαινε ότι οι παραγωγοί της ΕΕ σκόπευαν να αυξήσουν πιθανόν την παραγωγή τους για να φθάσουν τουλάχιστον στο επίπεδο από το οποίο η ενίσχυση παύει να οφείλεται·
- γ) οι χώρες ΑΚΕ δεν είχαν αυξήσει την παραγωγή τους έως το επίπεδο της ποσόστωσης που καθορίστηκε για τις παραδοσιακές εισαγωγές· το περιθώριο που είχε έτσι προκύψει δεν είχε κατανεμηθεί εξίσου μεταξύ των διαφόρων χωρών·
- δ) παρά τη ροή πληροφοριών που είχαν φθάσει από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή, ήταν δύσκολο να καταρτιστεί ένας συνολικός πίνακας, ιδίως όσον αφορά τις λιανικές τιμές·
- ε) από ορισμένες ενδείξεις φαίνεται ότι άρχισαν να εισάγονται μπανάνες ΕΕ/ΑΚΕ στην ΕΕ σε αγορές διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες είχε προηγουμένως εγκριθεί προτιμησιακή μεταχείριση.

95. Η έκθεση δεν παρέδωσε καμία ανάλυση τιμών για να δηλωθεί σε ποιο βαθμό το κόστος επηρεάστηκε από τα μέτρα που αφορούσαν την αγορά. Όπως αποδείχθηκε από μεταγενέστερα γεγονότα, η επιθυμητή ισορροπία μεταξύ των παραγωγών της ΕΕ, των χωρών ΑΚΕ και της Λατινικής Αμερικής δεν επιτεύχθηκε.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1637/98 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 για την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της μπανάνας (ΕΕ L 210 της 28.7.1998, σ. 28).

Σημαντική αξιολόγηση του 2004

96. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1637/98 παρέχει ένα πλαίσιο για την αναμενόμενη αξιολόγηση της Επιτροπής κατά το 2004, ιδιαίτερα την ανάλυση των τάσεων της αγοράς των μπανανών «δολαρίου» και της ΕΕ/ΑΚΕ καθώς και την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μέτρων των εισαγωγών. Επίσης, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους παραγωγούς ΑΚΕ και στην ικανότητά τους να διατηρηθούν στην αγορά της ΕΕ.

97. Η συνεργία όλων των στοιχείων στήριξης του τομέα της μπανάνας θα πρέπει να εκτιμηθεί κατά την επόμενη αξιολόγηση, προκειμένου να επιτευχθεί ένας συνολικός πίνακας με τις συνέπειες της καθιέρωσης της ΚΟΑ και το βαθμό υλοποίησης των αρχικών στόχων. Θα ήταν σκόπιμο επίσης να πραγματοποιηθεί μια πολύ αντικειμενική αξιολόγηση για το πιθανό μέλλον της καλλιέργειας της μπανάνας από τους παραγωγούς της ΕΕ, όπως είχε γίνει για τους παραγωγούς ΑΚΕ. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξασφαλίσει την ύπαρξη της ενδεδειγμένης εσωτερικής και εξωτερικής πραγματογνωμοσύνης για την πραγματοποίηση των αξιολογήσεων αυτών.

Προς ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα με προοπτική το 2006

98. Πρέπει ακόμη να ληφθεί απόφαση για το ύψος του ενιαίου δασμού που θα εφαρμόζεται από το 2006 και μετά. Στόχος της Επιτροπής είναι να διατηρήσει μια κατάλληλη προστασία για τους παραγωγούς της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ, να αποφύγει κάθε τροποποίηση των εισαγομένων ποσοτήτων, καθώς και να ελαχιστοποιήσει την επίπτωση στις τιμές και να περιορίσει το κόστος τους.

99. Το Συνέδριο θεωρεί ότι η αξιολόγηση της ΚΟΑ που αναφέρθηκε στο προηγούμενο τμήμα θα δώσει τη δυνατότητα να υπολογιστεί η επίπτωση, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος και ότι θα πρέπει να χρησιμεύει ως βάση για τη διατύπωση νέων εναλλακτικών λύσεων και προτάσεων για τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος. Στη συνέχεια θα είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί διεξοδική ανάλυση των μοντέλων που αντιπροσωπεύουν διάφορες υποθέσεις, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων τους, συμπεριλαμβανομένων και των κινδύνων των εμπορικών συγκρούσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**Πολυπλοκότητα και αντιφατικοί στόχοι της ΚΟΑ**

100. Η ΚΟΑ μπανανών περιλαμβάνει ένα σύνολο πολύπλοκων και αντιφατικών στόχων σχετικά με πολλές κοινοτικές πολιτικές: ρύθμιση της αγοράς, αναδιάρθρωση του τομέα και ανάπτυξη του στις χώρες ΑΚΕ. Καθεμία από τις πολιτικές αυτές λαμβάνεται υπόψη υπό την ευθύνη των διαφόρων ΓΔ της Επιτροπής ανάλογα με τα διάφορα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου. Οι στόχοι αυτών των κοινοτικών πολιτικών είναι στενά συνδεδεμένοι, πράγμα που καθιστά δύσκολη την αξιολόγηση της αντίστοιχης επίπτωσής τους, της αποτελεσματικότητας, της συνοχής και του συντονισμού τους. Συνεπώς, είναι απαραίτητος ένας σαφής καθορισμός των στόχων της ΚΟΑ, συμπεριλαμβανομένου του αναμενόμενου αντίκτυπου.

Ένας διαχωρισμός των διαφόρων στόχων και ένας σαφέστερος καθορισμός των στόχων της ΚΟΑ, με χαρακτηρισμό του αναμενόμενου αντίκτυπου θα έδινε τη δυνατότητα αφενός να υπολογίζονται οι δαπάνες και τα πλεονεκτήματα και αφετέρου να διευκολύνεται η διαχείριση και ο έλεγχος.

Στόχοι και μέτρα καθοριζόμενα κατά πολύ γενικό ή ελάχιστα ρεαλιστικό τρόπο

101. Ο στόχος που συνίσταται στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης των καλλιεργειών υποκατάστασης με τη χορήγηση πριμοδοτήσεων εκρίζωσης ήταν 1. ελάχιστα ρεαλιστικός (ιδίως ελλείψει πραγματικών λύσεων υποκατάστασης) και 2. ελάχιστα ελκυστικός για τους παραγωγούς.

102. Η έλλειψη σαφών και ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, καθώς και η έλλειψη παρακολούθησης και αξιολόγησης δεν επιτρέπει να αξιολογηθεί σε ποιο βαθμό συνέβαλαν στην ορθή λειτουργία της ΚΟΑ στον τομέα της μπανάνας.

Το Συνέδριο συνιστά η προβλεπόμενη αξιολόγηση της ΚΟΑ να μεριμνά ώστε να καθορίζονται σαφώς ακριβείς, ρεαλιστικοί και ποσοτικά προσδιορισμένοι στόχοι, καθώς και τα μέτρα για την επίτευξή τους. Είναι επίσης αναγκαίο να εξασφαλίζεται 1. σταθερή παρακολούθηση της εφαρμογής και 2. η συνοχή μεταξύ των στόχων της ΚΟΑ και εκείνων των μεμονωμένων σχεδίων.

Σχέση κόστους-αποδοτικότητας

103. Οι κοινοτικές ενισχύσεις στους παραγωγούς, οι οποίες υπερβαίνουν επί του παρόντος το 50 % των εσόδων τους, δεν μπορούν να επιλύσουν το πρόβλημα του επαρκούς εισοδήματος από την καλλιέργεια της μπανάνας ούτε και το πρόβλημα της διατήρησης της παραγωγής της στο κόστος που δημιουργήθηκε. Ελλείψει 1. ενός σαφούς καθορισμού στόχων και 2. μιας οικονομικής και δημοσιονομικής αξιολόγησης αυτών είναι αδύνατο να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο του καθεστώτος της αντισταθμιστικής ενίσχυσης (βλέπε σημεία 28-36).

Η Επιτροπή πρέπει να πραγματοποιήσει μια αξιολόγηση σε βάθος που να αποβλέπει στην εκτίμηση του αντίκτυπου, στο εισόδημα των παραγωγών, των μέτρων που έχουν ληφθεί, καθώς και της οικονομίας τους, της αποδοτικότητάς τους και της αποτελεσματικότητάς τους.

104. Το σύστημα δασμολογικής ποσόστωσης που εφαρμόστηκε για τη ρύθμιση των εισαγωγών δημιούργησε ευνοϊκότερες συνθήκες αγοράς για τους εισαγωγείς περιορίζοντας την προσφορά. Το αντίστοιχο κόστος ήταν δύο έως τρεις φορές μεγαλύτερο από το ποσό της ενίσχυσης που καταβλήθηκε στους παραγωγούς της ΕΕ (βλέπε επίσης την υποσημείωση ¹).

Μολοντί η κατάσταση αυτή θα έπρεπε να διορθωθεί το 2006, όταν θα καθιερωθεί το καθεστώς της ενιαίας δασμολογικής ποσόστωσης, η Επιτροπή πρέπει να εξακριβώσει ότι τούτο δεν θα είχε καμία νέα επίπτωση που δεν θα είχε προσδιορίσει ποσοτικά. Από την άποψη αυτή, θα είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί μια πλήρης ανάλυση των κινδύνων, των δαπανών και των πλεονεκτημάτων που αφορούν τις διάφορες δυνατές εναλλακτικές λύσεις για την εφαρμογή μιας ενιαίας δασμολογικής ποσόστωσης.

Διαχειριστικές ελλείψεις

105. Ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριακών στοιχείων για τον αντίκτυπο των μέτρων των διαρθρωτικών ταμείων και της αγοράς που αναφέρονται στην ΚΟΑ δεν εξασφαλίζουν την επίτευξη του απαιτούμενου συντονισμού και του κόστους-αποδοτικότητας.

Θα ήταν σκόπιμο να καθοριστούν σαφέστερα οι διάφοροι στόχοι της ΚΟΑ και παράλληλα να οριοθετηθούν καθαρά οι ικανότητες των υπηρεσιών διαχείρισης της Επιτροπής. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει όχι μόνο να εξασφαλίζουν τη διαχείριση και τη συνοχή των διαφόρων πτυχών της ΚΟΑ, αλλά και να υιοθετούν επίσης μια διαχείριση περισσότερο για το μέλλον έναντι των κρατών μελών. Έτσι, η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εγγύηση της εφαρμογής και της συνεπούς ερμηνείας του νομοθετικού πλαισίου.

106. Οι αξιολογήσεις των επιχειρησιακών προγραμμάτων, που έχουν προβλεφθεί να πραγματοποιηθούν εκ των υστέρων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της ΚΟΑ, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί κατά τα τέλη του 2004. Με την ευκαιρία αυτή, τα αποτελέσματα του συντονισμού των διαφόρων

μέτρων που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα θα πρέπει επίσης να εξεταστούν.

Η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει υπόψη τις αξιολογήσεις σχετικά με τα προγράμματα ΑΚΕ που έδειξαν ότι η ανάπτυξη του τομέα της μπανάνας δεν είναι πάντοτε βιώσιμη.

Αδυναμίες ελέγχου

107. Το Συνέδριο διαπίστωσε σημαντικές αδυναμίες στον έλεγχο του συστήματος της δασμολογικής ποσόστωσης που εφαρμόζεται στο καθεστώς εισαγωγής. Το καθεστώς αυτό αποδείχθηκε ευάλωτο σε απάτη και δαπανηρό για την ΕΕ. Διαπιστώθηκαν αδυναμίες όσον αφορά την τεκμηρίωση που χρησιμεύει ως απόδειξη για την πληρωμή της αντισταθμιστικής ενίσχυσης στους παραγωγούς (σημεία 37-40).

Το Συνέδριο συνιστά ώστε η Επιτροπή, σε συνεννόηση με τα κράτη μέλη, να οριστικοποιήσει τις οδηγίες για τις λεπτομέρειες ελέγχων που πρέπει να διενεργηθούν από αυτά. Για την εφαρμογή των οδηγιών αυτών θα πρέπει να διενεργηθεί έλεγχος και παρακολούθηση από την Επιτροπή.

Η έκδοση αυτή εγκρίθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Λουξεμβούργο κατά τη συνεδρίασή του της 12ης Σεπτεμβρίου 2002.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Juan Manuel FABRA VALLÉS

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΜΠΑΝΑΝΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΑΝ ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ ΜΕΤΑΞΥ 1993 ΚΑΙ 2000, ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

								(σε τόνους)
Χώρα καταγωγής	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Σύνολο	3 951 480	3 761 588	3 827 301	3 954 961	3 965 691	3 867 407	3 926 980	4 065 623
ΕΕ	643 691	584 622	658 206	684 605	810 537	786 232	729 304	782 175
% του συνόλου	16,3 %	15,5 %	17,2 %	17,3 %	20,4 %	20,3 %	18,6 %	19,2 %
Ελλάδα	7 233	3 071	3 138	3 807	3 901	3 589	3 336	3 275
Ισπανία	330 875	321 555	369 387	345 943	403 999	437 414	362 188	397 578
Γαλλία	279 837	234 130	251 280	310 652	374 747	314 793	342 009	358 861
Μαρτινίκα	180 861	151 965	188 073	249 733	277 013	240 499	258 501	271 269
Γουαδελούπη	98 976	82 165	63 207	60 919	97 734	74 294	83 508	87 592
Πορτογαλία	25 746	25 866	34 401	24 203	27 890	30 436	21 771	22 461
ΑΚΕ	748 126	726 987	763 965	800 075	693 054	654 853	675 987	756 808
% του συνόλου	18,9 %	19,3 %	20,0 %	20,2 %	17,5 %	16,9 %	17,2 %	18,6 %
Παραγωγοί μπανανών «δολαρίου»	2 559 664	2 449 978	2 405 129	2 470 281	2 462 100	2 426 322	2 521 689	2 526 640
% του συνόλου	64,8 %	65,1 %	62,8 %	62,5 %	62,1 %	62,7 %	64,2 %	62,1 %

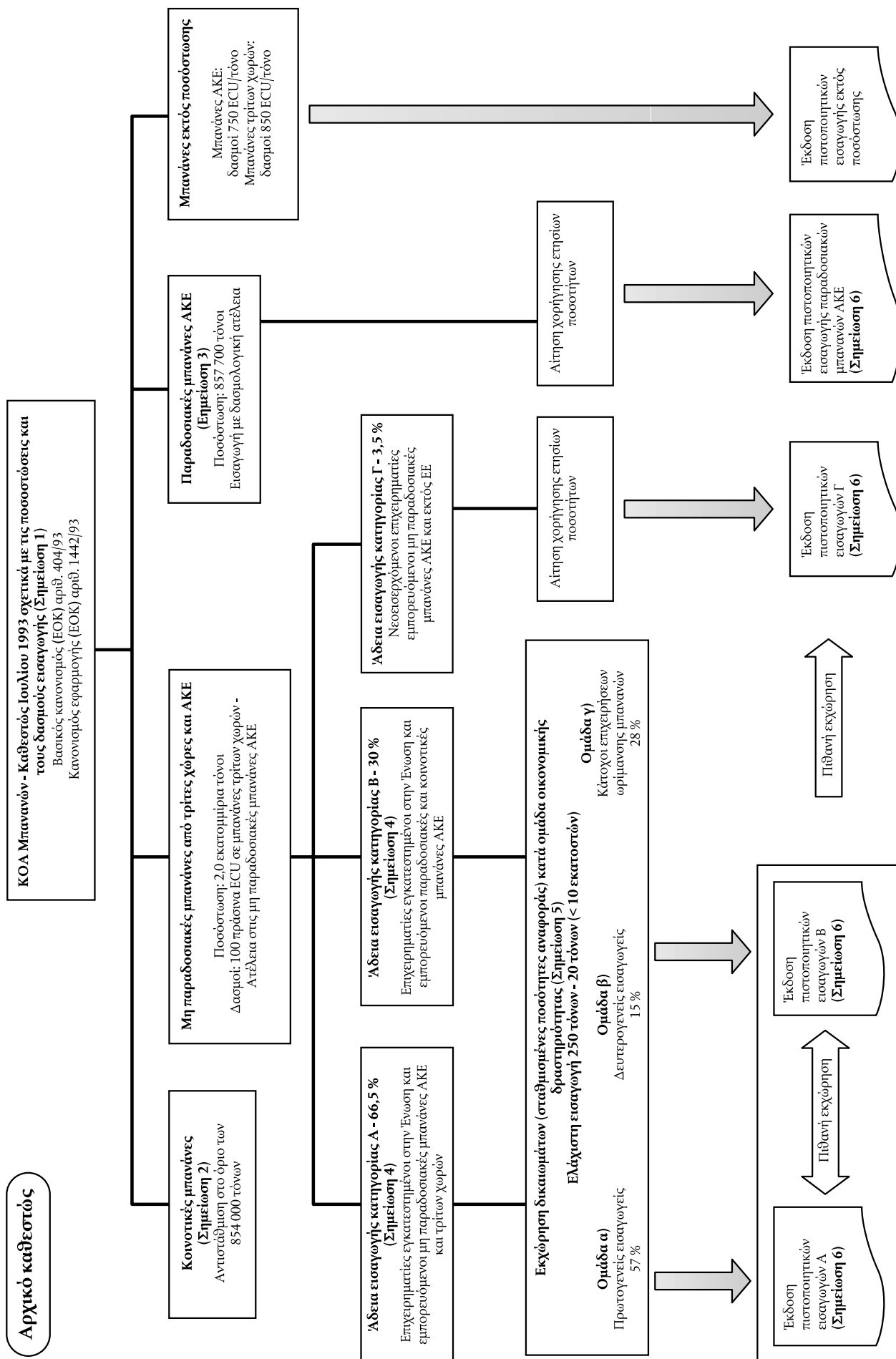
Παρατηρήσεις:

Ο παρών πίνακας δείχνει ότι για την περίοδο 1993-2000, η ΕΕ προμήθευσε μεταξύ 15,5 και 20,3 % των μπανανών που ήταν απαραίτητες για τις ανάγκες της και οι χώρες ΑΚΕ περίπου το 18 %. Ο πίνακας δείχνει επίσης ότι το 2000 οι εισαγωγές μπανανών «δολαρίου» αντιπροσώπευαν σχεδόν το διπλάσιο των ποσοτήτων των μπανανών καταγωγής ΕΕ και χωρών ΑΚΕ.

Πηγή: Επιτροπή, 2000.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Αρχικό καθεστώς

Σημείωση 1: Γενικά

Η παρούσα περιγραφή αφορά μόνο το καθεστώς ποσοτώσεων και το σύστημα αντισταθμίσεων. Οι υπόλοιποι μηχανισμοί που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου (πριμοδοτήσεις εκρίζωσης, οργανώσεις παραγωγών και ποιοτικά πρότυπα) δεν αναφέρονται εδώ.

Σημείωση 2: Ποσότητες που μπορεί να παρέχουν δικαίωμα αντισταθμίσεων στους παραγωγούς της ΕΕ (σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 854 000 τόνων) — άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου

Κανάριοι νήσοι (420) — Γουαδελούπη (150) — Μαρτινίκα (219) — Μαδέρα, Αζόρες και Αλγκάρβε (50) — Κρήτη και Λακωνία (15)

Σημείωση 3: Παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 857 700 τόνων) — παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου

Ακτή του Ελεφαντοστό (155) — Καμερούν (155) — Σουρινάμ (38) — Σομαλία (60) — Τζαμάικα (105) — Αγία Λουκία (127) — Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες (82) — Δομινικανή Δημοκρατία (71) — Μπελίζε (40) — Πράσινο Ακρωτήριο (4,8) — Γρανάδα (14) — Μαδαγασκάρη (5,9)

Σημείωση 4: Χορήγηση ετησίων ποσοτήτων Α και Β άρθρα 4 και 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93 της 10ης Ιουνίου 1993

Προγενέστερη εγγραφή των επιχειρηματιών στα μητρώα των οικονομικών αρχών κάθε κράτους μέλους κατά οικονομική κατηγορία. Οι ετήσιες χορηγήσεις πραγματοποιούνται βάσει μεμονωμένων αιτήσεων. Οι ετήσιες χορηγήσεις κατανέμονται βάσει μιας ποσότητας αναφοράς που αντιστοιχεί στο μέσο όρο των ποσοτήτων που εμπορεύονταν οι επιχειρηματίες κατά τα τρία έτη που προηγούνται του έτους χορήγησης. Οι ποσότητες που έχουν διατεθεί σε εμπορία πολλαπλασιάζονται με τους συντελεστές σταθμίσεως ανάλογα με την κατηγορία του οικονομικού φορέα (57, 15 ή 28 %, βλέπε σημείωση 5). Έτσι, σε κάθε επιχειρηματία χορηγείται μια σταθμισμένη ποσότητα αναφοράς.

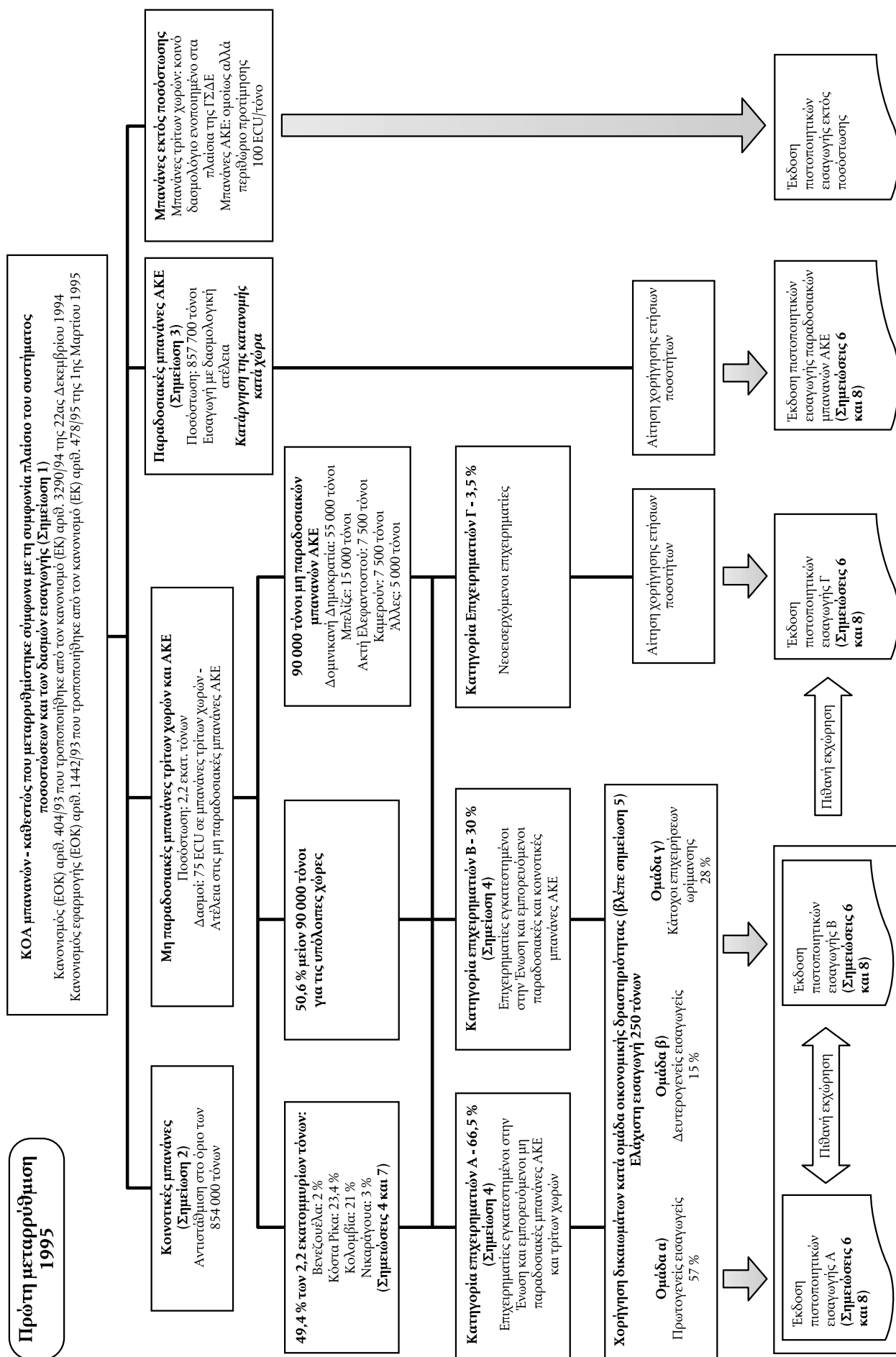
Σημείωση 5: Κατανομή των δικαιωμάτων εισαγωγής κατά είδος οικονομικού επιχειρηματία (Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93 της 10ης Ιουνίου 1993)

Ομάδα α) 57 %:	Πρωτογενείς εισαγωγείς. Αγοράζουν/παράγουν πράσινες μπανάνες στη χώρα καταγωγής (τρίτες χώρες ή ΑΚΕ), τις εξάγουν και τις πωλούν στην Ευρώπη (αμερικανικές πολυεθνικές εταιρείες).
Ομάδα β) 15 %:	Δευτερογενείς εισαγωγείς: Εφοδιάζουν, θέτουν σε ελεύθερη κυκλοφορία και θέτουν σε πώληση πράσινες μπανάνες στην ευρωπαϊκή αγορά αναλαμβάνοντας τον εμπορικό κίνδυνο ως κάτοχοι προϊόντων (ευρωπαϊκές μεταφορικές εταιρείες).
Ομάδα γ) 28 %:	Κάτοχοι επιχειρήσεων ωρίμανσης και πωλητές μπανανών στην αγορά ως κάτοχοι προϊόντων.

Σημείωση 6: Καθορισμός ενδεικτικών τριμηνιαίων ποσοτήτων, αιτήσεις και έκδοση τριμηνιαίων πιστοποιητικών στους επιχειρηματίες (άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93)

Οι ενδεικτικές ποσότητες για κάθε τρίμηνο καθορίζονται από την Επιτροπή με σκοπό την έκδοση πιστοποιητικών εισαγωγής. Οι επιχειρηματίες υποβάλλουν τις αιτήσεις πιστοποιητικών τους σε τριμηνιαία βάση ύστερα από εκκαθάριση στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Ανάλογα με τις τριμηνιαίες ενδεικτικές ποσότητες και λαμβανομένων υπόψη των ετησίων σταθμισμένων ποσοτήτων αναφοράς, οι αιτήσεις προσαρμόζονται ενδεχομένως με την εφαρμογή ενός συντελεστή σταθμίσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Σημείωση 1: Γενικά

Η παρούσα περιγραφή αφορά μόνο το καθεστώς ποσοστώσεων και το σύστημα αντισταθμίσεων. Οι υπόλοιποι μηχανισμοί που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 (πριμοδοτήσεις εκρίζωσης, οργανώσεις παραγωγών και ποιοτικά πρότυπα) δεν αναφέρονται εδώ.

Σημείωση 2: Ποσότητες που μπορεί να παρέχουν δικαίωμα αντισταθμίσεων στους παραγωγούς της ΕΕ — [άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου]

Κανάριοι νήσοι (420) — Γουαδελούπη (150) — Μαρτινίκα (219) — Μαδέρα, Αζόρες και Αλγκάρβε (50) — Κρήτη και Λακωνία (15)
(σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 854 000 τόνων)

Σημείωση 3: Παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ — [παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου]

Ακτιή Ελεφαντοστό (155) — Καμερούν (155) — Σουρινάμ (38) — Σομαλία (60) — Τζαμάικα (105) — Αγία Λουκία (127) — Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες (82) — Δομινικανή Δημοκρατία (71) — Μπελίζε (40) — Πράσινο Ακρωτήριο (4,8) — Γρανάδα (14)
— Μαδαγασκάρη (5,9)
(σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 857 700 τόνων)

Σημείωση 4: Χορήγηση ετήσιων ποσοτήτων Α και Β — άρθρα 4 και 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93

Προγενέστερη εγγραφή των επιχειρηματιών στα μητρώα των οικονομικών αρχών κάθε κράτους μέλους κατά οικονομική κατηγορία. Οι ετήσιες χορηγήσεις πραγματοποιούνται βάσει μεμονωμένων αιτήσεων. Οι ετήσιες χορηγήσεις κατανέμονται βάσει μιας ποσότητας αναφοράς, που αντιστοιχεί στο μέσο όρο των ποσοτήτων που εμπορεύονταν οι επιχειρηματίες κατά τα τρία έτη που προηγούνται του έτους χορήγησης. Οι ποσότητες που έχουν διατεθεί σε εμπορία πολλαπλασιάζονται με τους συντελεστές σταθμίσεως ανάλογα με την κατηγορία του οικονομικού φορέα (57, 15 ή 28 %, βλέπε σημείωση 5). Έτσι, σε κάθε επιχειρηματία χορηγείται μια σταθμισμένη ποσότητα αναφοράς.

Σημείωση 5: Κατανομή των δικαιωμάτων εισαγωγής κατά είδος οικονομικού επιχειρηματία — κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1442/93

- Ομάδα α) 57 %: Πρωτογενείς εισαγωγείς. Αγοράζουν/παράγουν πράσινες μπανάνες στη χώρα καταγωγής (τρίτες χώρες ή ΑΚΕ), τις εξάγουν και τις πωλούν στην Ευρώπη (αμερικανικές πολυεθνικές εταιρείες).
- Ομάδα β) 15 %: Δευτερογενείς εισαγωγείς: Εφοδιάζουν, θέτουν σε ελεύθερη κυκλοφορία και θέτουν σε πώληση πράσινες μπανάνες στην ευρωπαϊκή αγορά αναλαμβάνοντας τον εμπορικό κίνδυνο ως κάτοχοι προϊόντων (ευρωπαϊκές μεταφορικές εταιρείες).
- Ομάδα γ) 28 %: Κάτοχοι επιχειρήσεων ωρίμανσης και πωλητές μπανανών στην αγορά ως κάτοχοι προϊόντων.

Σημείωση 6: Καθορισμός ενδεικτικών τριμηνιαίων ποσοτήτων, αιτήσεις και έκδοση τριμηνιαίων πιστοποιητικών στους επιχειρηματίες

Οι ενδεικτικές ποσότητες για κάθε τρίμηνο καθορίζονται από την Επιτροπή με σκοπό την έκδοση πιστοποιητικών εισαγωγής. Οι επιχειρηματίες υποβάλλουν τις αιτήσεις πιστοποιητικών τους σε τριμηνιαία βάση ύστερα από εκκαθάριση από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Ανάλογα με τις τριμηνιαίες ενδεικτικές ποσότητες και λαμβανομένων υπόψη των ετησίων σταθμισμένων ποσοτήτων αναφοράς, οι αιτήσεις προσαρμόζονται ενδεχομένως με την εφαρμογή ενός συντελεστή σταθμίσεως [άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1422/93].

Η ελεύθερη κυκλοφορία μπανανών στην αγορά θα πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικά καταγωγής [άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 478/95].

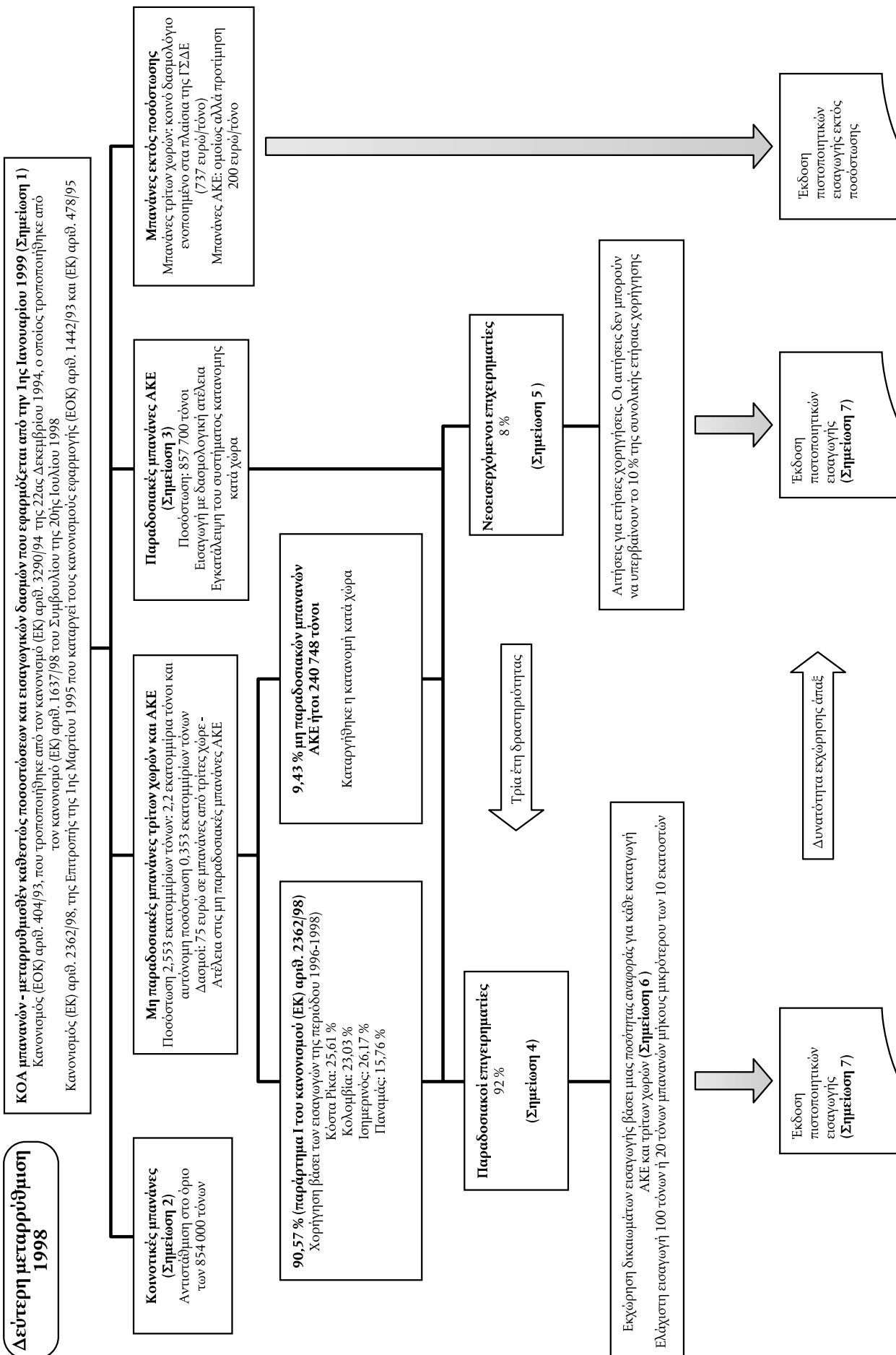
Σημείωση 7: Πιστοποιητικά εξαγωγής — άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 478/95

Για τις αιτήσεις εισαγωγής από την Κολομβία, την Κόστα Ρίκα ή τη Νικαράγουα, η αίτηση έκδοσης πιστοποιητικού τύπου Α και Γ πρέπει να συνοδεύεται από έγκυρο πιστοποιητικό εξαγωγής.

Σημείωση 8: Εφαρμογή διορθωτικών συντελεστών — άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 478/95

Οι επιχειρηματίες στις αιτήσεις των οποίων εφαρμόστηκε διορθωτικός συντελεστής μπορούν είτε να αποσύρουν την αίτησή τους είτε να υποβάλουν νέες αιτήσεις για την καταγωγή των προϊόντων για την οποία δεν εφαρμόστηκε κανένας διορθωτικός συντελεστής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Σημείωση 1: Γενικά

Η παρούσα περιγραφή αφορά μόνο το καθεστώς ποσοτώσεων και το σύστημα αντισταθμίσεων. Οι υπόλοιποι μηχανισμοί που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 (πριμοδοτήσεις εκρίζωσης, οργανώσεις παραγωγών και ποιοτικά πρότυπα) δεν αναφέρονται εδώ.

Σημείωση 2: Ποσότητες που μπορεί να παρέχουν δικαίωμα αντισταθμίσεων στους παραγωγούς της ΕΕ (σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 854 000 τόνων) — άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 του Συμβουλίου

Κανάριοι νήσοι (420) — Γουαδελούπη (150) — Μαρτινίκα (219) — Μαδέρα, Αζόρες και Αλγκάρβε (50) — Κρήτη και Λακωνία (15)

Σημείωση 3: Παραδοσιακές μπανάνες ΑΚΕ (σε χιλιάδες τόνους — σύνολο 857 700 τόνων) — παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1637/98 του Συμβουλίου

Ακτή Ελεφαντοστού — Καμερούν — Σουρινάμ — Σομαλία — Τζαμάικα — Αγία Λουκία — Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες — Δομινικανή Δημοκρατία — Μπελίζε — Πράσινο Ακρωτήριο — Γρανάδα — Μαδαγασκάρη

Η κατανομή ειδικών μεριδίων που χορηγούνταν σε διάφορες χώρες [παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93] καταργήθηκε.

Σημείωση 4: Παραδοσιακοί επιχειρηματίες

Οι παραδοσιακοί επιχειρηματίες πρέπει να είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ και να έχουν εισάγει για δικό τους λογαριασμό, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, μια ελάχιστη ποσότητα μπανανών καταγωγής από τρίτες χώρες ή/και χωρών ΑΚΕ με σκοπό μια μεταγενέστερη πώληση στην αγορά.

Σημείωση 5: Νεοεισερχόμενοι επιχειρηματίες

Ένας νεοεισερχόμενος επιχειρηματίας είναι εκείνος ο οποίος πρέπει να είναι εγκατεστημένος στην ΕΕ κατά την εγγραφή του στα μητρώα και να έχει ασκήσει «μια εμπορική δραστηριότητα ως εισαγωγέας στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών των κεφαλαίων 7 και 8 και επίσης των προϊόντων του κεφαλαίου 9 [καφές, τσάι, maté (ποικιλία τσαγιού) και καρυκεύματα] της δασμολογικής και στατιστικής ονοματολογίας και του κοινού δασμολογίου στην περίπτωση κατά την οποία θα είχε πραγματοποιήσει επίσης εισαγωγές των προαναφερθέντων προϊόντων των κεφαλαίων 7 και 8 για δικό του λογαριασμό και αυτόνομα, κατά το ένα από τα τρία έτη που προηγούνται αμέσως του έτους για το οποίο ζητείται η εγγραφή...». Η δηλωθείσα δασμολογική αξία των εισαγωγών που πραγματοποιήθηκαν κατά την τριετή αυτή περίοδο πρέπει να είναι τουλάχιστον 400 000 ευρώ.

Σημείωση 6: Χορήγηση ποσοτήτων αναφοράς (παραδοσιακοί εισαγωγείς) και ετήσιες χορηγήσεις (νεοεισερχόμενοι επιχειρηματίες)

Για κάθε παραδοσιακό επιχειρηματία τα δικαιώματα εισαγωγής (ήτοι η ετήσια «ποσότητα αναφοράς») καθορίζονται βάσει των ποσοτήτων μπανανών «που έχουν πραγματικά εισαχθεί» κατά την περίοδο αναφοράς. Για το 1999 η περίοδος αναφοράς καλύπτει τα έτη 1994 έως 1996.

Δεν υπάρχει ποσότητα αναφοράς για τους νεοεισερχόμενους. Οι «αιτήσεις ετήσιας χορήγησης» δεν πρέπει να δηλώνουν ποσότητα μεγαλύτερη από το 10 % της συνολικής ποσότητας που προορίζεται ετησίως για τους νεοεισερχόμενους. Ένας νεοεισερχόμενος επιχειρηματίας μπορεί να γίνει ένας παραδοσιακός στο τέλος μιας τριετούς περιόδου δραστηριότητας. Έχει υποχρέωση σύστασης μιας εγγύησης 18 ευρώ/τόνο.

Σημείωση 7: Τριμηνιαία διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικών

Μπορούν να υπολογιστούν από την Επιτροπή «ενδεικτικές ποσότητες» για τα τρία πρώτα τρίμηνα με σκοπό την έκδοση πιστοποιητικών. Τα πιστοποιητικά χορηγούνται στο τέλος μιας τριμηνιαίας διαδικασίας σε δύο στάδια. Πρώτο στάδιο: αιτήσεις ποσοτήτων ανάλογα με την καταγωγή που προβλέπει ο κανονισμός: παραδοσιακές ποσότητες ΑΚΕ, παράρτημα Ι και άλλες. Οι ποσότητες αυτές τροποποιούνται ενδεχομένως από ένα συντελεστή μείωσης σε περίπτωση υπέρβασης των «ενδεικτικών ποσοτήτων» ή των διαθέσιμων ετήσιων ποσοτήτων. Στο τέλος του πρώτου σταδίου, οι αιτήσεις είτε ακυρώνονται από τον αιτούντα είτε συμπληρώνονται με νέες αιτήσεις για την καταγωγή εμπορευμάτων στις οποίες δεν εφαρμόστηκε ο διορθωτικός συντελεστής. Τα πιστοποιητικά που δεν καταχωρίζονται μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν υπό ορισμένους όρους. Τα πιστοποιητικά μπορούν να εκχωρούνται μία μόνο φορά και υπό ορισμένους όρους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΜΠΑΝΑΝΩΝ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟΔΕΚΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΕ

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 89/97 της Επιτροπής, της 20ής Ιανουαρίου 1997, τροποποίησε τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2454/93 για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα. Η πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 89/97 ορίζει ότι στο παρελθόν ο έλεγχος του καθαρού συνόλου (βάρους) που αναφέρεται στη δήλωση ελεύθερης κυκλοφορίας μπανανών έθεσε πρόβλημα ομοιόμορφης μεθοδολογίας και εφαρμογής. Κατά συνέπεια, ο εν λόγω κανονισμός εισήγαγε ειδικές μεθόδους που εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις για τον καθορισμό του αποδεκτού καθαρού συνόλου μπανανών. Οι μπανάνες είναι τα μόνα εισαγόμενα εμπορεύματα για τα οποία καθορίζονται με τον τρόπο αυτό οι μέθοδοι ελέγχου.
2. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 89/97 καθορίζει τη φύση των ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται. Σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού αυτού:
 - πρέπει να λαμβάνεται δείγμα για κάθε τύπο συσκευασίας και για κάθε καταγωγή,
 - ο έλεγχος πρέπει να διενεργείται κατά τρόπο που να εγγυάται ότι το δείγμα των ενοτήτων συσκευασίας που πρέπει να ζυγίζονται να είναι αντιπροσωπευτικό της δήλωσης και να αφορά τουλάχιστον, τις ποσότητες που αναφέρονται παρακάτω:
 - έως 400 ενότητες: 5 ενότητες που πρέπει να ελέγχονται,
 - από 401 έως 700: 7,
 - από 701 έως 1 000: 10,
 - από 1 001 έως 2 000: 13,
 - περισσότερες από 2 000: 15,
 - στην περίπτωση κατά την οποία το σύνολο ενός φορτίου θα αποτελούσε αντικείμενο μιας μόνο τελωνειακής διασάφησης, η τελωνειακή υπηρεσία μπορεί, εκτός από υποψία απάτης, να βασιστεί για τον υπολογισμό του καθαρού συνόλου σε μια ελάχιστη δειγματοληψία 15 ενοτήτων ανά είδος συσκευασίας και τόπο καταγωγής,
 - το καθαρό σύνολο καθορίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:
 - να ανοίγεται τουλάχιστον μια ενότητα συσκευασίας για να καθορίζεται το βάρος της συσκευασίας αυτής,
 - να αφαιρείται το βάρος αυτό από το ολικό σύνολο των ενοτήτων (κιβωτίων) που αποτελούν το δείγμα για να καθορίζεται ένα καθαρό σύνολο για την καθεμία από αυτές,
 - να υπολογίζεται το μέσο καθαρό σύνολο για το δείγμα,
 - να πολλαπλασιάζεται αυτό το μέσο καθαρό σύνολο με το συνολικό αριθμό των κιβωτίων που εμφανίζονται στη διασάφηση για τον καθορισμό του ολικού συνόλου που θα είναι αποδεκτό κατά την εισαγωγή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ ΜΠΑΝΑΝΑΣ

(Ποσότητες εκφραζόμενες σε τόνους... αξίες σε ευρώ/τόνο)

	Πορτογαλία	Γαλλία		Ισπανία	Ελλάδα	Σταθμισμένος μέσος όρος	Εξέλιξη σε σχέση με το προηγούμενο έτος
		Μαρτινίκα	Γουαδελούπη				
Έτος 1998							
Ποσότητα	30 436	240 499	74 294	437 414	3 589	786 232	
Τιμή εξόδου από το χώρο συσκευασίας ⁽¹⁾	336	396	368	370	738	378	
Ενίσχυση	244	244	244	244	244	244	
Συμπληρωματική ενίσχυση	32					1	
Σύνολο	612	640	612	614	982	623	
Έτος 1999							
Ποσότητα	21 770	258 501	83 508	362 188	3 336	729 303	- 7,2 %
Τιμή εξόδου από το χώρο συσκευασίας ⁽¹⁾	277	284	231	415	516	343	- 9,3 %
Ενίσχυση	297	297	297	297	297	297	21,7 %
Συμπληρωματική ενίσχυση	50	30	85			22	
Σύνολο	624	611	613	712	813	662	
Έτος 2000							
Ποσότητα	22 461	271 269	87 592	397 578	3 275	782 175	7,2 %
Τιμή εξόδου από το χώρο συσκευασίας ⁽¹⁾	213	234	215	283	473	257	- 25,1 %
Ενίσχυση	383	383	383	383	383	383	29,0 %
Συμπληρωματική ενίσχυση	33		19			3	
Σύνολο	629	617	617	666	856	643	

(¹) Χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση στις περιφέρειες παραγωγής όταν το μέσο εισόδημα που αποφέρει η παραγωγή είναι σαφώς κατώτερο από το μέσο εισόδημα στην Κοινότητα.

Παρατήρηση:

Ο παρών πίνακας δείχνει ότι κατά την περίοδο 1999/2000, η τιμή που καταβλήθηκε στους κοινοτικούς παραγωγούς μπανανών μειώθηκε και ότι κατά συνέπεια αυξήθηκε η αντιστάθμιση του εισοδήματος.

Πηγή: Επιτροπή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΨΗ

III. Οι λεπτομέρειες στον ορισμό και στην ποσοτικοποίηση των στόχων είναι ανάλογες με εκείνες άλλων ΚΟΑ (κοινή οργάνωση αγοράς) και θα αποτελέσουν αντικείμενο εμβριθούς εξέτασης κατά την αξιολόγηση της ΚΟΑ, που προβλέπεται για το 2004 [άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93].

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι μέθοδοι υπολογισμού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης καθορίζονται σαφώς στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι έδωσε αποτελεσματικές απαντήσεις στα προβλήματα διαχείρισης που ανέκυψαν στα κράτη μέλη, εγκρίνοντας άμεσες διορθωτικές ενέργειες.

IV. Η Επιτροπή θα επιστήσει την προσοχή των ενδιαφερόμενων εθνικών αρχών στο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο, προτού αποφανθεί για το συμβιβασμό του καθεστώτος με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης.

Οι ανεπάρκειες που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά τα δικαιολογητικά για την καταβολή της αντισταθμιστικής ενίσχυσης είχαν ήδη προσδιοριστεί από την Επιτροπή και αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών.

V. Η ενίσχυση στην εκρίζωση ήταν ένα εφάπαξ μέτρο (1993 και 1994) που συνδεόταν με τη μετάβαση προς την κοινή οργάνωση αγοράς. Στόχος της δράσης ήταν ειδικότερα να προσφέρει μία δυνατότητα εξόδου από τον τομέα στους παραγωγούς που βρίσκονταν σε πολύ ειδικές και περιορισμένες καταστάσεις.

VI. Η διαφορά σε σχέση με άλλες αντιπροσωπευτικές αγορές (π.χ. ΗΠΑ) δεν οφείλεται μόνο στα έσοδα από ποσοτώσεις, αλλά και σε άλλα στοιχεία, όπως οι απομακρυσμένες περιοχές παραγωγής, το κόστος διανομής, η ποιότητα του προϊόντος και οι δασμοί.

Επιπλέον, το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2006, θα εγκαθιδρυθεί ένα αποκλειστικά δασμολογικό καθεστώς [άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 216/2001], και σε κάθε καθεστώς δασμολογικής ποσόστωσης υπάρχουν έσοδα από ποσοτώσεις.

VII. Το καθεστώς εισαγωγής, που θεσπίστηκε το 1993, διαδέχθηκε μια εξαιρετικά ετερογενή κατάσταση, η οποία οφειλόταν στην ύπαρξη δώδεκα διαφορετικών εθνικών καθεστώτων εισαγωγής. Στόχος του εν λόγω καθεστώτος ήταν να διασφαλίζει δίκαιη πρόσβαση στην κοινοτική αγορά σε μια πλειάδα προελεύσεων και επιχειρηματιών, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση των διαφόρων φορέων που δραστηριοποιούνταν στο σύστημα εισαγωγής (για παράδειγμα, την κατάσταση των χωρών παραγωγών ΑΚΕ που διατηρούν πολύ στενές σχέσεις με ορισμένες χώρες της ΕΕ).

Το σύστημα που εφαρμόζεται σήμερα έχει επιτύχει αξιοσημείωτη σταθερότητα. Χάρη στην απλότητά του τυγχάνει ευρείας εκτίμησης από τις τρίτες χώρες παραγωγούς καθώς και από τους άλλους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ.

VIII. Η Επιτροπή γνωρίζει τις αδυναμίες των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για τη φυσική επαλήθευση της καθαρής μάζας των εισαγόμενων μπανανών. Με την ευκαιρία της σύγκλησης της επιτροπής τελωνειακού κώδικα στις 17 Μαΐου 2002, οι υπηρεσίες της Επιτροπής υπενθύμισαν στα κράτη μέλη τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και επέμειναν στη σπουδαιότητα των εν λόγω υποχρεώσεων. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την παρακολούθηση του ζητήματος στο πλαίσιο της επιτροπής τελωνειακού κώδικα, προκειμένου να επιτύχει πλήρη και ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Η Επιτροπή εντόπισε τις απάτες στο καθεστώς εισαγωγής. Σημειώνεται ότι αυτή η ανακάλυψη κατέστη δυνατή χάρη στο γεγονός ότι οι εισαγωγές υπόκεινται σε καθεστώς πιστοποιητικών. Η Επιτροπή ενέκρινε αμέσως τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1632/2000, με στόχο την εισαγωγή μιας διαδικασίας διασταυρούμενου ελέγχου για τη χορήγηση και τη χρήση πιστοποιητικών, προκειμένου να αποτραπούν άλλες ενδεχόμενες απάτες.

IX. Το μεταβατικό καθεστώς που ισχύει σήμερα στοχεύει πραγματικά στη διασφάλιση δικαίως πρόσβασης στην αγορά για τους παραγωγούς της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ, πριν από τη θέση σε ισχύ ενός αποκλειστικά δασμολογικού καθεστώτος, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2006. Ωστόσο, όσον αφορά τους εισαγόμενους όγκους, από την 1η Ιανουαρίου 2002 έλαβε χώρα μια μεταφορά 100 000 τόνων από την ποσόστωση Γ (μπανάνες ΑΚΕ) στην ποσόστωση Β (ανοικτή σε όλες τις προελεύσεις), μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2587/2001.

X. Η Επιτροπή συμφωνεί με το Ελεγκτικό Συνέδριο ότι είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην προβλεπόμενη για το 2004 αξιολόγηση που αφορά τις διάφορες πτυχές της ΚΟΑ και τους στόχους της.

XI. Η Επιτροπή εκτιμά ότι:

- α) Οι θεμελιώδεις στόχοι της ΚΟΑ επιτεύχθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος και, ειδικότερα, η συγχώνευση πολλών εθνικών αγορών σε μία μοναδική ενιαία αγορά, η ποσοτική ισορροπία του εφοδιασμού της αγοράς, το δίκαιο επίπεδο τιμών για τους καταναλωτές και για τους παραγωγούς της Κοινότητας και των χωρών ΑΚΕ. Στο πλαίσιο μίας παγκόσμιας αγοράς που κυριαρχείται από τις πολυεθνικές, η κοινοτική αγορά παρέμεινε διαφοροποιημένη και πλουραλιστική όσον αφορά τόσο την προέλευση των μπανανών όσο και τους εμπορικούς φορείς.
- β) Η ενίσχυση στην εκρίζωση ήταν ένα εφάπαξ μέτρο (1993 και 1994) που συνδεόταν με τη μετάβαση προς την κοινή οργάνωση αγοράς. Στόχος της δράσης ήταν κυρίως να προσφέρει μία δυνατότητα εξόδου από τον τομέα στους παραγωγούς που βρίσκονταν σε πολύ ειδικές και περιορισμένες καταστάσεις.
- γ) Οι μηχανισμοί υπολογισμού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης καθορίζονται σαφώς στην ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία [άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93 και κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1858/93]. Η Επιτροπή εντόπισε τις ανεπάρκειες στην εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών.
- δ) Τέλος, όσον αφορά τη σύγκριση μεταξύ των εσόδων από ποσοστώσεις και της στήριξης στους παραγωγούς της ΕΕ και των χωρών ΑΚΕ, η Επιτροπή καταλήγει στα ακόλουθα συμπεράσματα:
 - οι «μπανάνες της ζώνης δολαρίου» αντιπροσωπεύουν ποσότητα 3,5 φορές μεγαλύτερη από την ποσότητα των παραγόμενων εντός της Κοινότητας μπανανών (το ίδιο ισχύει για τις χώρες ΑΚΕ),
 - οι κοινοτικοί παραγωγοί απολαμβάνουν αντισταθμιστικής ενίσχυσης, η οποία το 2000 ήταν 1,9 φορές υψηλότερη από τα θεωρητικά εκτιμώμενα έσοδα από ποσοστώσεις για τις «μπανάνες της ζώνης δολαρίου»,
 - οι παραγωγοί μπανανών από τις χώρες ΑΚΕ απολαμβάνουν, εκτός της συνδρομής σε επίπεδο τεχνικής βοήθειας, ενός ιδιαίτερα προνομιακού προτιμησιακού καθεστώτος (αποκλειστική δασμολογική ποσόστωση, μηδενικός δασμός εισαγωγής στο σύνολο των ποσοστώσεων και περιορισμένος κατά 300 ευρώ εκτός των ποσοστώσεων),
 - η ύπαρξη δασμολογικών ποσοστώσεων, και επομένως δασμολογικών εσόδων, διευκολύνει επίσης τη διάθεση των μπανανών από την Κοινότητα και τις χώρες ΑΚΕ και αποτελεί έμμεσο όφελος για τους παραγωγούς αυτών των προελεύσεων.

XII. Η Επιτροπή προσδιόρισε τις αδυναμίες που αφορούν την εφαρμογή στα κράτη μέλη της νομοθεσίας που διέπει τις οργανώσεις παραγωγών. Οι αδυναμίες αυτές αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών.

Άλλωστε, η Επιτροπή έλαβε πολλά μέτρα με στόχο τη βελτίωση της ταμειακής κατάστασης των παραγωγών (βλέπε σημεία 27 και επόμενα).

Σε επίπεδο κρατών μελών πρέπει ακόμη να βελτιωθούν οι τελωνειακές διαδικασίες εισαγωγής, και η Επιτροπή υπογράμμισε το σημείο αυτό στα κράτη μέλη κατά τη συνάντηση της επιτροπής τελωνειακού κώδικα στις 17 Μαΐου 2002. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να πιέζει τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα.

XIII. Η Επιτροπή συμφωνεί με το Ελεγκτικό Συνέδριο ότι είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην προβλεπόμενη για το 2004 αξιολόγηση των διαφόρων πτυχών της ΚΟΑ. Η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε να τηρηθεί το σχετικό χρονοδιάγραμμα.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Η γενική εντύπωση ότι οι μπανάνες της ζώνης δολαρίου πωλούνται σε τιμή κατώτερη από την τιμή των μπανανών κοινοτικής προέλευσης δεν αντικατοπτρίζει πλήρως την πραγματικότητα της αγοράς. Οι τιμές των μπανανών διαφόρων προελεύσεων καθορίζονται με βάση ένα σύνολο παραγόντων αγοράς, και ειδικότερα με βάση τη διανομή, τις προτιμήσεις των καταναλωτών, την ποιότητα καθώς και το εμπορικό σήμα.

4. Οι στόχοι της ΚΟΑ αντικατοπτρίζουν τους στόχους που τέθηκαν για την κοινή γεωργική πολιτική στο άρθρο 33 της συνθήκης· η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε γενικές γραμμές, η επιζητούμενη από τον νομοθέτη ισορροπία μεταξύ των στόχων της ΚΟΑ επιτεύχθηκε, μολονότι οι εν λόγω στόχοι είναι πολύπλοκοι.

Στο πλαίσιο μίας παγκόσμιας αγοράς που κυριαρχείται από τις πολυεθνικές, η κοινοτική αγορά παρέμεινε διαφοροποιημένη και πλουραλιστική όσον αφορά τόσο την προέλευση των μπανανών όσο και τους εμπορικούς φορείς.

5.ε). Η νομική βάση για τις διαρθρωτικές ενισχύσεις καθορίζεται στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης και της περιφερειακής πολιτικής. Οι διατάξεις της ΚΟΑ απλώς παραπέμπουν σε διαρθρωτικά μέσα που μπορούν να παρέμβουν με συνεκτικό τρόπο για την επιδίωξη των στόχων της ΚΟΑ.

17. Το ποσό που διατίθεται στον προϋπολογισμό για το ειδικό πλαίσιο συνδρομής υπέρ των παραδοσιακών προμηθευτών μπανάνας ΑΚΕ θα κατανέμεται μεταξύ δώδεκα δικαιούχων χωρών ΑΚΕ. Μέχρι σήμερα, ο ετήσιος προϋπολογισμός ανήλθε σε περίπου 44-45 εκατομμύρια ευρώ. Το εν λόγω σχέδιο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 856/1999 του Συμβουλίου για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τη δεκαετία.

ΜΕΤΡΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

18 έως 20. Το καθεστώς αντισταθμιστικής ενίσχυσης δεν είναι καθεστώς ενίσχυσης εισοδήματος, με τη στενή σημασία του όρου. Ο

στόχος του είναι πιο περιορισμένος, όπως καταδεικνύει η αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93, και στοχεύει «να διατηρήσει την κοινοτική παραγωγή στο κόστος που συνεπάγεται η ιδιαίτερη διαρθρωτική κατάσταση για όσο διάστημα τα διαρθρωτικά μέτρα που θα εφαρμοσθούν δεν θα επιτρέπουν την προσαρμογή της».

21. Η Επιτροπή δεν θεώρησε αναγκαίο να καταρτίσει κατάλογο των επιλέξιμων στοιχείων τιμών και κόστους, ως συμπλήρωμα των προβλεπόμενων από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1858/93 ορισμών, διότι υπάρχει ήδη αναγνωρισμένη ονοματολογία σε διεθνές επίπεδο, η οποία αναφέρει τις λεπτομέρειες των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για καθένα από τα στάδια εμπορίας (ονοματολογία Incoterms). Η ονοματολογία Incoterms (διεθνείς εμπορικοί όροι) χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, από τα κράτη μέλη της ΚΟΑ. Στην ΕΕ, αρμόδια για την εν λόγω ονοματολογία είναι συνήθως τα εμπορικά επιμελητήρια των κρατών μελών.

22. Η Επιτροπή ενέκρινε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1999 [τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1858/93], ο οποίος προβλέπει, αφενός, τον κατ' αποκοπή καθορισμό του προς μείωση κόστους για τον καθορισμό των τιμών παραγωγής στο στάδιο «εξόδου από το χώρο συσκευασίας» και, αφετέρου, την κατανομή των ποσοτήτων και των τιμών μεταξύ των μπανανών που διατίθενται πράγματι στην αγορά εντός και εκτός των περιοχών παραγωγής, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός της προέλευσης των ασυνήθιστα χαμηλών τιμών.

Οι «ασυνήθιστα χαμηλές» τιμές αφορούν προϊόντα που διατίθενται σε τοπικό επίπεδο, και όχι στην υπόλοιπη Κοινότητα, και πρόκειται για πολύ περιορισμένα ποσοστά.

23. Η Επιτροπή συμμερίζεται τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι ο όρος εμπορία πρέπει να ανταποκρίνεται στην πραγματική πώληση του προϊόντος. Εκτιμά ότι το πρόβλημα οφείλεται σε κακή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας σε εθνικό επίπεδο και ότι θα ρυθμιστεί στο πλαίσιο της τρέχουσας διαδικασίας εκκαθάρισης.

24 και 25. Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι η μέθοδος που εφαρμόζεται στη Γαλλία από την 1η Ιανουαρίου 1998 και καθορίζει την ποσότητα για την οποία καταβάλλεται η αντισταθμιστική ενίσχυση δεν είναι σύμφωνη με την κοινοτική νομοθεσία. Η Επιτροπή προεκτείνει τα εν λόγω συμπεράσματα στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών, αλλά δεν αποφάσισε ακόμη μια δημοσιονομική διόρθωση.

Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι η διυπουργική εγκύκλιος, η οποία προβλέπει, μεταξύ άλλων, τις εν λόγω διατάξεις, διαβιβάστηκε εκείνη την περίοδο στην Επιτροπή. Παρ' όλα αυτά, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, το κράτος μέλος είναι αρμόδιο να δίδει οδηγίες σε εθνικό επίπεδο, και ότι δεν μπορεί να αποποιηθεί των καθηκόντων του μέσω απλής ανακοίνωσης προς την Επιτροπή.

27. Η Επιτροπή ενέκρινε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 471/2001, σαφής στόχος του οποίου είναι η βελτίωση της ταμειακής κατάστασης των παραγωγών με την εισαγωγή της δυνατότητας πληρωμής μιας έκτης προκαταβολής για τις μπανάνες που διατίθενται στο εμπόριο τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο. Το παρόν σύστημα προκαταβολών αποτελεί, επομένως, σημαντικό πλεονέκτημα για τους κοινοτικούς παραγωγούς που δικαιούνται την καταβολή έξι προκαταβολών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ανά τακτά διαστήματα δύο μηνών.

30 έως 33. Κάθε ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος μέλος χωρίς την προηγούμενη άδεια της Επιτροπής είναι παράνομη, και η Επιτροπή πρέπει ενδεχομένως να καθορίζει τη συμφωνία της με τους κανόνες του ανταγωνισμού. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα επιστήσουν την προσοχή των γαλλικών αρχών στο εν λόγω καθεστώς ενισχύσεων, προκειμένου να συλλέξουν τις απαραίτητες πληροφορίες που θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να αποφανθεί σχετικά με το συμβιβασμό με την κοινή αγορά, βάσει του άρθρου 87 της συνθήκης.

34. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εξέλιξη της κοινοτικής παραγωγής από το 1993 καταδεικνύει ελαφριά αύξηση (+ 6,3 %) στην παραδοσιακή παραγωγή μπανανών. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι η χρηματοοικονομική συνδρομή που προέρχεται τόσο από τις τιμές που επιτεύχθηκαν στην αγορά κατά την εμπορία των μπανανών όσο και από τις διάφορες κοινοτικές ενισχύσεις, και ειδικότερα την αντισταθμιστική ενίσχυση, αποδείχθηκαν αποτελεσματικά και πολύ ικανοποιητικά μέσα, ιδίως για τους κοινοτικούς παραγωγούς ορισμένων περιοχών.

Η Επιτροπή λαμβάνει γνώση της εισήγησης του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την πραγματοποίηση εμβριδούς αξιολόγησης της σχέσης κόστους — αποτελεσματικότητας των μέτρων που ελήφθησαν σχετικά με το εσωτερικό καθεστώς· αυτό θα συμβεί ειδικότερα με την ευκαιρία της αξιολόγησης το 2004.

35 έως 38. Στην περίπτωση που προσδιόρισε το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν υπάρχουν δημοσιονομικές επιπτώσεις.

39 έως 41. Η primoδότηση για την εκρίζωση ήταν ένα εφάπαξ μέτρο, για τα έτη 1993 και 1994, με στόχο να παράσχει μια δυνατότητα εξόδου στους παραγωγούς των ιδιαίτερα μειονεκτικών από παραγωγικής άποψης περιοχών, οι οποίοι επιθυμούσαν να εγκαταλείψουν την παραγωγή μπανάνας. Το εν λόγω μέτρο εκρίζωσης αφορούσε, επομένως, ολιγάριθμες και ειδικές περιπτώσεις.

Στο γενικό πλαίσιο παραγωγής μπανανών, δεδομένης της απουσίας άλλων πηγών εισοδήματος, η primoδότηση για την εκρίζωση δεν μπορούσε να αποτελέσει αυτή καθαυτή μόνιμη στρατηγική εναλλακτική λύση για τη μεγάλη πλειονότητα των παραγωγών.

43 έως 44. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι προσδιόρισε ελλείψεις τήρησης των κριτηρίων που ρυθμίζουν την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών στη Γαλλία και ότι, παρά τις εμφανείς βελτιώσεις, τα προβλήματα παραμένουν. Αποτελούν δε αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών.

45. Τα διαρθρωτικά μέτρα που προβλέπονται στην ΚΟΑ εφαρμόζονται στα προγράμματα ανάπτυξης των ενδιαφερόμενων περιφερειών (Μαρτινίκα, Γουαδελούπη και Κανάριοι Νήσοι). Αυτός ο τύπος μέτρων «ενίσχυσης της γεωργικής οικονομίας» των ανωτέρω περιφερειών προϋπήρχε της ΚΟΑ για τις μπανάνες. Το ίδιο ισχύει για τον κλάδο της ζάχαρης και για όλους τους τομείς γεωργικής δραστηριότητας στις εν λόγω περιφέρειες (κτηνοτροφία, σρωροκηπευτικά κ.λπ.).

46. Στο πλαίσιο του περιφερειακού προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων, τα μέτρα υπέρ του κλάδου της μπανάνας αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας, της χρησιμοποίησης πόρων και της ανταγωνιστικότητας (επιπλέον, γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα που χρηματοδοτούνται από το τμήμα Εγγυήσεων εφαρμόστηκαν ειδικότερα στη Μαρτινίκα). Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το επιχειρησιακό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης των Καναρίων Νήσων για την περίοδο 1994-1999, που επισημαίνει τους ακόλουθους στόχους και μέτρα: «Προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες παραγωγής και ανταγωνισμού, οι εν λόγω παρεμβάσεις θα λάβουν, ειδικότερα, τη μορφή μέτρων όσον αφορά την έρευνα, τη συγκομιδή, την παρουσίαση και τη συσκευασία, τη μεταφορά, την αποθήκευση, την εμπορία και την εμπορική προώθηση». Η Επιτροπή θεωρεί επομένως ότι το πρόγραμμα αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ των τριών στόχων που επιδιώκει η ΚΟΑ και των προτεινόμενων μέτρων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

47. Το ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού σχετικά με τη χρηματοδότηση των τεσσάρων διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΠΕ και ΧΜΠΑ) δεν μπορεί να περιγράψει λεπτομερώς πολύ συγκεκριμένους στόχους ανά μέτρο, ιδίως στη γεωργία, λόγω των απρόβλεπτων καιρικών μεταβολών που παρατηρούνται στις εν λόγω περιοχές, και ειδικότερα στις Αντίλλες. Αφετέρου, η σχετικά αργή έναρξη των προγραμμάτων και η αναγκαιότητα κλεισίματος του προηγούμενου προγράμματος (89-93 καθώς και των δύο ετήσιων προγραμμάτων 92 και 93 για τις Αντίλλες) δεν επέτρεψαν στην ενδιάμεση αξιολόγηση να προχωρήσει πέρα από την απλή αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος.

48. Η Επιτροπή συμμερίζεται πλήρως την αναγκαιότητα συντονισμού που υπογραμμίζει το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ο εν λόγω συντονισμός διασφαλίζεται από τα μέσα που αναφέρονται στο σημείο 49 κατωτέρω.

Σημειώνεται, επίσης, ότι ενίοτε είναι δύσκολο να αξιολογηθεί το αποτέλεσμα των διαρθρωτικών ενεργειών, λόγω της συγκυριακής και κλιματικής αστάθειας.

49. Στο σύνολό της, η διαδικασία λήψης αποφάσεων που αφορά το εσωτερικό καθεστώς ενίσχυσης των κοινοτικών παραγωγών και των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία στις περιφέρειες παραγωγής ακολουθεί τη διυπηρεσιακή διαδικασία διαβούλευσης, η οποία εμπλέκει σε μεγάλο βαθμό τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες από το πρώτο κιόλας στάδιο προετοιμασίας του ληφθισόμενου μέτρου.

Όσον αφορά τον αντίκτυπο των μέτρων, η εκ των υστέρων αξιολόγηση των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία θα ολοκληρωθεί το 2003. Η διαδικασία, η οποία θα αναφέρεται τόσο στη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας όσο και στη συνέργεια των δράσεων, θα ενημερώσει επίσης σχετικά με τον αντίκτυπο των σχεδίων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης θα ληφθεί επίσης υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της ΚΟΑ που προβλέπεται για το 2004, ομοίως με την προοπτική της μετάβασης στο αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα. Ως εκ τούτου, οι αλληλεπιδράσεις και οι συνέργειες των δράσεων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία με τα εμπορικά μέτρα στον τομέα της μπανάνας παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς.

50. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η τυπολογία παρέμβασης και οι στόχοι των εν λόγω σχεδίων είναι απόλυτα συνεπείς με τους στόχους της ΚΟΑ και επιδιώκουν σαφώς τους τρεις στόχους που τίθενται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 404/93.

Ως προς το θέμα αυτό, σημειώνεται ότι ο εκσυγχρονισμός των δομών παραγωγής και εμπορίας αποτελεί σταθερή και επιτακτική απαίτηση μιας στρατηγικής ποιότητας, στόχος της οποίας είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του προϊόντος. Ο προσανατολισμός αυτός επαναλαμβάνεται συστηματικά στους άξονες προτεραιότητας των κοινοτικών πλαισίων στήριξης και των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Τα εν λόγω προγράμματα, και η στρατηγική τους, εξετάζονται τακτικά και αξιολογούνται από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής προτού ληφθεί απόφαση χορήγησης της ενίσχυσης.

51. Οι οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί δεν χαρακτηρίζουν αποκλειστικά τον τομέα της μπανάνας. Αφορούν την πλειονότητα των φορέων που υποβάλλουν σχέδια για την ανάπτυξη αυτών των νησιωτικών περιφερειών. Επιπλέον, ο τομέας της μπανάνας, ήδη ιδιαίτερα δημοφιλής, δεν είναι πάντοτε διατεθειμένος να συμβάλλει σε σχέδια που δεν εγγυώνται άμεση απόδοση. Στόχος του νέου προγραμματισμού 2000-2006 είναι να μειωθεί το χρονικό διάστημα από την έγκριση του σχεδίου έως την καταβολή της κοινοτικής ενίσχυσης.

52. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση, η οποία προβλέπεται από τον κανονισμό για τη νέα περίοδο προγραμματισμού, πρέπει να περιλαμβάνει πράγματι γενική αξιολόγηση του παλαιού προγράμματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εν λόγω αξιολόγηση είναι αδρομερής, διότι εκπονήθηκε στα τέλη του 1999, ενώ η σπουδαιότητα των τελευταίων χρηματοδοτικών δόσεων δεν επιτρέπει την αξιολόγηση απτών επιτευγμάτων.

53. Η βελτίωση της ικανότητας παραγωγής έτυχε στήριξης. Πράγματι, ο έμμεσος στόχος βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των παραγωγών μπανάνας προϋποθέτει ομαλοποιημένη ποιοτική παραγωγή, κάτι που δεν συνέβαινε στο παρελθόν. Η ποικιλιακή βελτίωση (μεγαλύτερη αντοχή στους κυκλώνες με τη μείωση του ύψους των φυτών, στάγδην άρδευση, έλεγχος των λιπασμάτων κ.λπ.) συνέβαλε στην ομαλοποίηση της παραγωγής. Συγχρόνως, όμως, η ποιότητα ενισχύθηκε από τη μεταφορά των καρπών χωρίς κραδασμούς ή κλυδωνισμούς (εναέριο βαγονέτο, ρυμουλκούμενα με αποσβεστήρες κρούσεων) και διατηρήθηκε χάρη στη βελτίωση της ψυκτικής αλυσίδας (μονάδα ψύξης που χρηματοδοτήθηκε στη Γουαδελούπη και στη Μαρτινίκα στο πλαίσιο επενδύσεων στον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής).

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

57. Όσον αφορά τα αποτελέσματα, η διαφοροποίηση των διαφορών πηγών εφοδιασμού διατηρήθηκε, με αποτέλεσμα να καταστεί δυνατή η προσφορά στους κοινοτικούς καταναλωτές ευρέος φάσματος προϊόντων τόσο ως προς την ποιότητα όσο και ως προς την τιμή. Η ΚΟΑ συνέβαλε στην αμοιβαία διείσδυση και στη διαφοροποίηση των προϋπαρχουσών εθνικών αγορών (για παράδειγμα η βρετανική αγορά ανοίχθηκε στις «μπανάνες της ζώνης δολαρίου», ενώ στο παρελθόν κυριαρχούσαν μπανάνες από την Καραϊβική και την Κοινότητα, οι δε μπανάνες από τις χώρες ΑΚΕ απόκτησαν πρόσβαση στη γερμανική αγορά).

58. Η Επιτροπή εκτιμά ότι ακολουθήθηκε ο προσανατολισμός του προοδευτικού ανοίγματος της κοινοτικής αγοράς. Το καθεστώς εισαγωγής μπανανών, το οποίο βασίζεται σε έναν ενοποιημένο δασμό που προοδευτικά μειώθηκε, συνοδεύτηκε από ένα καθεστώς δασμολογικών ποσοστώσεων με έντονη δασμολογική προτίμηση και διαδοχικές ποσοτικές προσαρμογές.

Στόχος του καθεστώτος εισαγωγής που θεσπίστηκε το 1993 ήταν να διασφαλίσει δίκαιη πρόσβαση στην κοινοτική αγορά σε μια πλειάδα προελεύσεων και επιχειρηματιών, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση ένταξης των διαφόρων φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των εισαγωγών (για παράδειγμα, η κατάσταση των παραγωγών στις χώρες ΑΚΕ που διατηρούν στενές σχέσεις με ορισμένες χώρες της ΕΕ). Διαδέχθηκε μια εξαιρετικά ανομοιογενή κατάσταση, οφειλόμενη στην ύπαρξη δώδεκα διαφορετικών εθνικών καθεστώτων εισαγωγής, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις επεδείκνυν σημαντική προτίμηση σε ορισμένες προελεύσεις.

Το σημερινό καθεστώς προσέδωσε στην κοινοτική αγορά ένα χαρακτήρα σταθερότητας και αποδοτικότητας που τυγχάνει ιδιαίτερης εκτίμησης στις χώρες εξαγωγείς.

Την περίοδο 1989-1990, ο μέσος όρος εισαγωγών «μπανανών της ζώνης δολαρίου» κυμαινόταν σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν ετησίως μετά το 1993.

Σε ένα μηχανισμό διαχείρισης των ποσοστώσεων, που βασίζεται σε ιστορικές ποσότητες αναφοράς, είναι ευνόητο ότι πρέπει να επιτευχθεί προσαρμογή σε σχέση με το πιο πρόσφατο επιχειρησιακό πλαίσιο. Συνεπώς, η εκχώρηση πιστοποιητικών μεταξύ επιχειρηματιών (φαινόμενο, η σπουδαιότητα του οποίου δεν στάθηκε ποτέ δυνατόν να προσδιοριστεί) συνετέλεσε στον εκσυγχρονισμό του συστήματος σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς και συνέβαλε στην ευελιξία του συστήματος που βασίζεται στις παραδοσιακές ροές. Το ισχύον σήμερα σύστημα περιόρισε την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη της εν λόγω αγοράς, ιδίως για τους μη παραδοσιακούς εμπορεύσιμους. Προβλέπεται ήδη ότι, από το 2004, το καθεστώς θα προσαρμοστεί, προκειμένου να καθορισθούν οι αναφορές των επιχειρηματιών σε συνάρτηση με την ουσιαστική χρήση των πιστοποιητικών. Η ανωτέρω αλλαγή αναμένεται να συμβάλει στην οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος.

59. Το 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αξιολόγησε θετικά το καθεστώς δασμολογικών ποσοστώσεων, στο μέτρο που επέτρεψε να διατηρηθεί η πρόσβαση στην αγορά αυτών των παραγωγών. Το 2001, το Συμβούλιο αποφάσισε, κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, να θεσπίσει ένα αποκλειστικά δασμολογικό καθεστώς το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2006.

Έσοδα από ποσοστώσεις υπάρχουν σε κάθε σύστημα δασμολογικής ποσόστωσης και η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά τη δυσκολία της ακριβούς αποτίμησης του καθεστώτος, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπο του στις τιμές καταναλωτή. Οι τιμές καταναλωτή γενικά σημείωσαν πτώση μετά τη δημιουργία της ΚΟΑ (- 22 % το 2000).

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τα έσοδα από ποσοστώσεις:

- συνδέονται με το επίπεδο της δασμολογικής προτίμησης, το οποίο είναι ιδιαίτερα υψηλό στην περίπτωση της μπανάνας (605 ευρώ ανά τόνο), καθώς και με την εξέλιξη των τιμών στην παγκόσμια αγορά,
- κατανέμονται μεταξύ των διαφόρων σταδίων της εισαγωγής και εμπορίας σε συνάρτηση με το συσχετισμό δυνάμεων μεταξύ των επιχειρηματιών του κλάδου, ιδίως όσον αφορά τη διανομή μεγάλης κλίμακας. Πράγματι, οι τρίτες χώρες παραγωγοί δεν άδραξαν πλήρως την ευκαιρία που δόθηκε από το προτιμησιακό καθεστώς των δασμολογικών ποσοστώσεων. Η όξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγών, ιδίως στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, επέτρεψε στους επιχειρηματίες που πραγματοποιούν εισαγωγές στην αγορά της ΕΕ να αγοράζουν μπανάνες σε πολύ χαμηλή τιμή και να αποκτούν κατά συνέπεια σημαντικά έσοδα από ποσοστώσεις, χάρη στη διαφορά της τιμής πώλησης στην

αγορά της ΕΕ. Η διατήρηση υψηλότερης τιμής σε επίπεδο παραγωγών θα επέτρεπε στους τελευταίους να επωφεληθούν των εσόδων από ποσοστώσεις· άλλωστε σημειώνεται ότι, συνήθως, η παρουσία ενός ολοκληρωμένου κλάδου εισαγωγών σε επίπεδο παραδοσιακών προμηθευτών χωρών ΑΚΕ επιτρέπει στους παραγωγούς των εν λόγω χωρών να πωλούν σε τιμή υψηλότερη σε σχέση με τις μπανάνες άλλων χωρών της ζώνης του δολαρίου και να επωφελούνται έτσι, ως ένα βαθμό, των εσόδων από ποσοστώσεις.

60 έως 63. Το καθεστώς εισαγωγής απλοποιήθηκε σημαντικά σε σχέση με το αρχικό καθεστώς.

65. Όσον αφορά την επαλήθευση των ποσοτήτων των επιχειρηματιών που δήλωσαν τα κράτη μέλη (διπλοί υπολογισμοί), η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες ώστε να μην λαμβάνονται υπόψη οι ίδιες ποσότητες κατά τον υπολογισμό των δασμών πολλών επιχειρηματιών. Ειδικότερα, η Επιτροπή ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την επαλήθευση των αριθμητικών στοιχείων που αφορούν μεμονωμένους επιχειρηματίες σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, προκειμένου να προσδιορίσει και να εξαλείψει τις περιπτώσεις διπλού υπολογισμού προτού καθορίσει τον οριστικό συντελεστή προσαρμογής που πρέπει να εφαρμόζεται στις ποσότητες αναφοράς των επιχειρηματιών. Το Πρωτοδικείο αναγνώρισε ότι η Επιτροπή διαδραμάτισε πολύ σημαντικό ρόλο, σε συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, στην επαλήθευση και στη διόρθωση των μεμονωμένων ποσοτικών αναφορών των επιχειρηματιών, προκειμένου να εξαλειφθούν οι περιπτώσεις διπλού υπολογισμού.

66. Το πρόβλημα των διπλών υπολογισμών τέθηκε σε κάθε κατηγορία επιχειρηματιών.

67. Το καθεστώς που εγκαθιδρύθηκε με τη θέση σε ισχύ της ΚΟΑ στόχευε στη διασφάλιση δίκαιης πρόσβασης στην κοινοτική αγορά σε μια πλειάδα προελεύσεων και επιχειρηματιών. Μετά τις διαμαρτυρίες των εμπορικών εταιρών της ΕΕ, η Κοινότητα αναζήτησε ενεργά λύσεις συμβατές με την ΚΟΑ. Από τη σύναψη, τον Απρίλιο του 2001, των μνημονίων συμφωνίας με τις ΗΠΑ και τον Ισημερινό, οι διεθνείς κυρώσεις ήρθαν και το σύστημα απέκτησε αξιοσημείωτη σταθερότητα. Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, την 14η Νοεμβρίου 2001, η ΚΟΑ θέσπισε δύο εξαιρέσεις στα άρθρα Ι και XIII της GATT που επέτρεψαν τη δημιουργία μίας ποσόστωσης Γ που αφορά αποκλειστικά τις χώρες ΑΚΕ καθώς και τον καθορισμό μηδενικού δασμού για τις εισαγωγές μπανανών που προέρχονται από τις χώρες ΑΚΕ, στο πλαίσιο των δασμολογικών ποσοστώσεων. Το σύστημα που ισχύει σήμερα τυγχάνει μεγάλης εκτίμησης από τις τρίτες χώρες παραγωγούς καθώς και από τους άλλους εμπορικούς εταίρους της ΕΕ.

69. Το επίπεδο των ποσοστώσεων τροποποιήθηκε το 1995 για να συμπεριλάβει τη ζήτηση των νέων κρατών μελών. Ωστόσο, οι κανόνες που διέπουν το καθεστώς εισαγωγής δεν τροποποιήθηκαν. Τα νέα κράτη μέλη επωφελήθηκαν μεταβατικών μέτρων κατά τη διάρκεια περιόδου προσαρμογής τριών τριμήνων πριν από την πλήρη εφαρμογή του ισχύοντος καθεστώτος εισαγωγής στην Κοινότητα.

73. Στο σύστημα που ισχύει σήμερα, από την 1η Ιουλίου 2001, η Επιτροπή προέβλεψε πιο αυστηρά κριτήρια επιλεξιμότητας για την καταχώριση των μη παραδοσιακών εμπορευομένων [βλέπε άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 896/2001].

74. Στη συγκεκριμένη περίπτωση που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο, η Επιτροπή εκτιμά ότι το ποσό των 5 δολαρίων ανά ταμείο, που προκαταβάλλεται από τον εν λόγω επιχειρηματία, δεν μπορεί να θεωρηθεί μέση τιμή, αποτελεί όμως ενδεχομένως ανώτατο όριο. Πρέπει να επισημανθεί ότι η τιμή του πιστοποιητικού και τα έσοδα από ποσοστώσεις είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Όντως, η τιμή του πιστοποιητικού αντικατοπτρίζει μια συγκυριακή κατάσταση και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εμπορικές σχέσεις που υφίστανται σε επίπεδο επιχειρηματιών καθώς και από τη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα, στην οποία βασίζεται κάθε εκχώρηση πιστοποιητικού.

75 έως 78. Η Επιτροπή ενέκρινε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1632/2000, με στόχο την ενίσχυση των διατάξεων που αφορούν τη διαχείριση και τον έλεγχο, ο οποίος προβλέπει το διασταυρούμενο έλεγχο των πιστοποιητικών εισαγωγής εκ μέρους των εθνικών αρχών.

79 έως 83. Η Επιτροπή γνωρίζει τις αδυναμίες των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για τη φυσική επαλήθευση της καθαρής μάζας των εισαγόμενων μπανανών. Με την ευκαιρία της συνεδρίασης της επιτροπής τελωνειακού κώδικα στις 17 Μαΐου 2002, οι υπηρεσίες της Επιτροπής υπενθύμισαν στα κράτη μέλη τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και επέμειναν στη σπουδαιότητα των εν λόγω υποχρεώσεων. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι λόγοι για τους οποίους τα κράτη μέλη δεν εκπληρώνουν ορθά τις υποχρεώσεις τους δεν συνδέονται με το περιεχόμενο των διατάξεων εφαρμογής του τελωνειακού κώδικα. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να πιέζει τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιτροπής τελωνειακού κώδικα, προκειμένου να επιλυθεί οριστικά το πρόβλημα.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής αναφέρθηκαν ήδη σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με πτυχές των νομικών απαιτήσεων περί ορθής ζύγισης συγκεκριμένου ποσοστού πλήρως αντιπροσωπευτικών δειγμάτων και στη χρησιμοποίηση των συμπερασμάτων σε δηλώσεις που έγιναν δεκτές, σε όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις. Σε αυτά τα κράτη μέλη, έχουν ήδη ληφθεί μέτρα, ώστε να αντιμετωπισθούν οι διάφορες αδυναμίες. Τα συμπεράσματα κοινοποιήθηκαν σε όλα τα κράτη μέλη μέσω θεματικής έκθεσης, η οποία θα συζητηθεί σε προερχή συνάντηση της συμβουλευτικής επιτροπής ιδίων πόρων.

Η Επιτροπή βρέθηκε αντιμέτωπη με την ίδια κατάσταση κατά τον έλεγχο στις πόλεις Zeebrugge και Antwerp. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, οι βελγικές αρχές προέβλεψαν ήδη σε τροποποίηση των διαδικασιών τους.

Μολονότι περιστατικά παραβάσεων εντοπίστηκαν και στα άλλα κράτη μέλη που επιθεωρήθηκαν, οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στο Βέλγιο δεν διαπιστώθηκαν αλλού. Δόθηκαν οδηγίες σε άλλα κράτη μέλη να μη δέχονται πλέον τυποποιημένα βάρη και να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται συχνά δείγματα επαρκούς μεγέθους ώστε να τηρείται ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 89/97. Η Επιτροπή θα λάβει τα κατάλληλα

μέτρα, όπου κρίνεται απαραίτητο, για την αντιστάθμιση τυχόν οικονομικών συνεπειών που απορρέουν από τη μη συμμόρφωση, συμπεριλαμβανομένου τόκου υπερημερίας.

Η Επιτροπή συμπέρανε στη θεματική έκθεση –Έλεγχος των εισαγωγών νωπής μπανάνας– ότι κανένα από τα κράτη μέλη που επιθεωρήθηκαν τηρούσε πλήρως τις απαιτήσεις μεθοριακού ελέγχου για την εισαγωγή μπανανών. Όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη αντέδρασαν ικανοποιητικά στο αίτημα λήψης των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι διαδικασίες τους συμμορφώνονται πλήρως με τη νομοθεσία. Η Επιτροπή παρακολουθεί εν τω μεταξύ περιπτώσεις στις οποίες τα κενά στους ελέγχους έχουν άμεσες μετρήσιμες επιπτώσεις στους ιδίους οφειλόμενους πόρους, συμπεριλαμβανομένων αιτήσεων τόκου υπερημερίας, όπου αρμόζει. Επίσης, προειδοποιεί τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με τις ελλείψεις που διαπίστωσε.

84. Η απάτη αφορούσε πολλούς κοινοτικούς λιμένες και πολλά κράτη μέλη (Βέλγιο, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα και Γερμανία). Τα πλαστά πιστοποιητικά πλαστογραφήθηκαν επίσης από αυθεντικά γαλλικά και ισπανικά. Η συνολική ποσότητα υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε 220 000 τόνους για διαφυγόντες δασμούς συνολικού ύψους 160 εκατομμυρίων ευρώ.

Η Επιτροπή εντόπισε τις απάτες στο καθεστώς εισαγωγής. Σημειώνεται ότι η ανακάλυψη κατέστη δυνατή χάρη στο γεγονός ότι οι εισαγωγές υπόκεινται σε καθεστώς πιστοποιητικών. Ανεξαρτήτως των διώξεων για τις αποκαλυφθείσες απάτες, η Επιτροπή ενέκρινε αμέσως τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1632/2000, με στόχο την εισαγωγή διαδικασίας διασταυρούμενου ελέγχου για τη χορήγηση και τη χρήση πιστοποιητικών, προκειμένου να αποτραπούν άλλες ενδεχόμενες απάτες.

85. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος της απάτης και ενδεχομένως, η σημασία του στην εξέλιξη των τιμών της μπανάνας καθώς και στην αντισταθμιστική ενίσχυση. Άλλοι παράγοντες, εκτός της απάτης, καθόρισαν πιο άμεσα και με πολύ σημαντικότερο τρόπο το επίπεδο των τιμών, δηλαδή την αύξηση της τάξεως του 10 % των παγκόσμιων διαθεσίμων μπανάνας προς εξαγωγή και τη μείωση κατά περισσότερο από 15 % των τιμών FOB των μπανανών από τον Ισημερινό καθώς και της τιμής εισαγωγής στην Κοινότητα, την περίοδο 1996-2000, η οποία συμπίπτει με τις παράνομες εισαγωγές.

86. Όσον αφορά την τρέχουσα κατάσταση και τις προοπτικές του καθεστώτος εισαγωγής, ο προσανατολισμός που πρότεινε η Επιτροπή και ενέκρινε το Συμβούλιο έγκειται ουσιαστικά στη θέσπιση ενός αποκλειστικά δασμολογικού συστήματος, το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2006 [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 216/2001].

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

87. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία της κατά χρονολογική σειρά προτεραιότητας, που εξέτασε η Επιτροπή πριν από τη σύναψη μνημονίων συμφωνίας με τις ΗΠΑ και τον Ισημερινό, συνιστούσε τρόπο διαχείρισης του καθεστώτος δασμολογικών ποσοστώσεων και ότι, συνεπώς, η Επιτροπή δεν είχε προβλέψει την εγκατάλειψη του

συστήματος των ποσοστώσεων όταν μελετούσε τις πιθανότητες θέσπισης του προαναφερθέντος συστήματος.

89. Ο τρόπος διαχείρισης με βάση τη διαδικασία της κατά χρονολογική σειρά προτεραιότητας αποτελεί την πλέον χρησιμοποιούμενη μέθοδο σε κοινοτικό επίπεδο για τη διαχείριση άλλων δασμολογικών ποσοστώσεων.

Αντιμέτωπη με τις δυσκολίες ανεύρεσης μιας λύσης με τους άλλους εμπορικούς εταίρους, η Επιτροπή θεώρησε ότι η εν λόγω μέθοδος θα μπορούσε να αποτελέσει βιώσιμη εναλλακτική λύση για την αντικατάσταση της μεθόδου των ιστορικών αναφορών.

95. Οι διαδοχικές τροποποιήσεις από το 1995 είχαν ως αποτέλεσμα να επιτευχθεί η ποιοτική ισορροπία της αγοράς, δεδομένου ότι οι ποσότητες που διατέθηκαν στην κοινοτική αγορά είναι πολύ ισορροπημένες στο σύνολό τους σε σχέση με τη ζήτηση, σε επίπεδο κοινοτικής παραγωγής, εισαγωγών από τις χώρες ΑΚΕ και από άλλες τρίτες χώρες παραγωγούς. Η μεταφορά 100 000 τόνων από την ποσόστωση Γ στην ποσόστωση Β, από την 1η Ιανουαρίου 2002, αναμένεται να συντελέσει στην τελειοποίηση της εν λόγω ισορροπίας. Η κοινοτική αγορά είναι, σε παγκόσμιο επίπεδο, μία από τις πλέον διαφοροποιημένες αγορές όσον αφορά την προέλευση του προϊόντος και τους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των εισαγωγών.

96 έως 99. Η Επιτροπή συμμερίζεται την απαίτηση πραγματοποίησης εμβριθούς ανάλυσης των τάσεων της αγοράς, του αντικτύπου της μετάβασης σε ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς καθώς και της συνέργειας μεταξύ των διαφόρων πτυχών της ΚΟΑ. Λαμβάνει δεόντως υπόψη τη σύσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά την πραγματοποίηση αξιολόγησης βασισμένης σε κατάλληλη εσωτερική και εξωτερική εμπειρογνομosύνη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

100. Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η αξιολόγηση του 2004 και η προοπτική μετάβασης σε ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα θα δώσουν την ευκαιρία για αξιολόγηση (ακόμη και επανεξέταση) των στόχων της ΚΟΑ όσον αφορά τόσο το εσωτερικό καθεστώς όσο και το καθεστώς συναλλαγών με τρίτες χώρες. Ιδιαίτερη προσοχή μπορεί να δοθεί στις αλληλεπιδράσεις και στις συνέργειες με τους στόχους που έχουν τεθεί για τον ίδιο τομέα στο πλαίσιο άλλων κοινοτικών πολιτικών.

101. Η ενίσχυση στην εκρίζωση ήταν εφάπαξ μέτρο (1993 και 1994) που συνδεόταν με τη μετάβαση προς την κοινή οργάνωση αγοράς. Στόχος της δράσης ήταν κυρίως να προσφέρει μια δυνατότητα εξόδου από τον τομέα σε παραγωγούς που βρίσκονταν σε πολύ ειδικές και περιορισμένες καταστάσεις.

102. Το μέτρο για τη μετατροπή του τομέα της μπανάνας που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης των Καναρίων Νήσων, για την περίοδο 1994-1999, αποτέλεσε αντικείμενο παρακολούθησης από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, με συχνότητα παρόμοια με εκείνη των υπόλοιπων επιχειρησιακών προγραμμάτων της ίδιας περιόδου. Η Επιτροπή δεν έχει άμεση γνώση των σχεδίων που επέλεξαν οι αρχές. Οι αρχές οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στα προγράμματα. Επί του παρόντος διεξάγεται εκ των υστέρων αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος για την περίοδο 1994-1999, συμπεριλαμβανομένου του μέτρου για τη μετατροπή του τομέα της μπανάνας.

103. Η Επιτροπή γνωρίζει τη σημαντική αύξηση του επιπέδου της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που καταγράφεται τα τελευταία έτη. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι η εξέλιξη αυτή απορρέει από την πλεονασματική προσφορά στην παγκόσμια αγορά και από την επακόλουθη υποχώρηση των τιμών της μπανάνας. Η βελτίωση των παγκοσμίων τιμών επέφερε, το 2001, σημαντική μείωση του ύψους της κοινοτικής ενίσχυσης.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι η κοινοτική παραγωγή παρουσιάζει ελαφρά αύξηση από το 1993. Το συμπέρασμα αυτό καταδεικνύει ότι η οικονομική συνεισφορά που προέρχεται τόσο από τις τιμές που επιτυγχάνονται στην αγορά κατά την εμπορία της μπανάνας όσο και από τις διάφορες κοινοτικές ενισχύσεις, και ειδικότερα από την αντισταθμιστική ενίσχυση για την απώλεια εσόδων από την εμπορία, ανέρχεται σε επίπεδο ικανοποιητικό για τους κοινοτικούς παραγωγούς στο σύνολό τους.

Άλλωστε, η Επιτροπή είναι βαθιά πεπεισμένη για την αναγκαιότητα διενέργειας εμβριθούς αξιολόγησης σχετικά με το καθεστώς ενίσχυσης των κοινοτικών παραγωγών. Η διαδικασία αξιολόγησης θα δρομολογηθεί στα μέσα του 2003.

104. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι:

- οι κοινοτικοί παραγωγοί απολαμβάνουν αντισταθμιστικής ενίσχυσης, η οποία το 2000 ήταν 1,9 φορές υψηλότερη από τα θεωρητικά εκτιμώμενα έσοδα από ποσοστώσεις για τις «μπανάνες της ζώνης δολαρίου»
- η ύπαρξη δασμολογικών ποσοστώσεων, και κατά συνέπεια δασμολογικών εσόδων, διευκολύνει τη διάθεση των μπανανών που προέρχονται από την Κοινότητα και τις χώρες ΑΚΕ και αποτελεί έμμεσο κέρδος για τους παραγωγούς των ανωτέρω περιοχών.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τη σύσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την πραγματοποίηση εμβριθούς ανάλυσης σχετικά με τον αντίκτυπο της μετάβασης σε ένα αποκλειστικά δασμολογικό σύστημα για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, κατά την αξιολόγηση του 2004.

105. Βλέπε την απάντηση στο σημείο 49.

106. Ο τομέας της μπανάνας δεν είναι πάντοτε βιώσιμος σε ορισμένες χώρες ΑΚΕ, παραδοσιακές παραγωγούς μπανάνας. Η Επιτροπή αναγνώρισε το πρόβλημα αυτό και το αντιμετώπισε, θεσπίζοντας το ειδικό πλαίσιο συνδρομής για τις εν λόγω χώρες. Όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 856/1999 του Συμβουλίου, που θεσπίζει το σχέδιο και στοχεύει να συνδράμει

στην προσαρμογή στις νέες συνθήκες αγοράς, παρέχεται τεχνική και χρηματοδοτική ενίσχυση στις εν λόγω χώρες με στόχο είτε «τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της μπανάνας» είτε «την υποστήριξη της διαφοροποίησης σε περιπτώσεις που η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της μπανάνας δεν είναι βιώσιμη».

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ανωτέρω κανονισμού, η Επιτροπή «κάθε δύο έτη... υποβάλλει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, η οποία, εάν είναι σκόπιμο, συνοδεύεται από προτάσεις για τη λειτουργία του κανονισμού». Η πρώτη έκθεση αξιολόγησης υποβλήθηκε το Δεκέμβριο του 2000, όπως προβλεπόταν, και η δεύτερη βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας. Συνεπώς, το σχέδιο τελεί υπό διαρκή παρακολούθηση και έτσι διασφαλίζεται η δυνατότητα να μετουσιωθούν οι εν λόγω αξιολογήσεις σε πραγματικές προτάσεις.

107 έως 108. Η Επιτροπή γνωρίζει τις αδυναμίες των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με τη φυσική επαλήθευση της καθαρής μάζας των εισαγόμενων

μπανανών σε τελωνειακό επίπεδο. Έχουν ήδη ληφθεί μέτρα, μέσω των συνήθων διαδικασιών για την παρακολούθηση των περιοχών που δεν συμμορφώνονται και προσδιορίζονται στις εκθέσεις ελέγχου, ώστε να διασφαλισθεί ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν ορθά τις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με τον έλεγχο των εισαγωγών μπανάνας. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να πιέζει τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιτύχει την αυστηρή εφαρμογή των εν ισχύ διατάξεων.

Οι ελλείψεις που αναφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τα δικαιολογητικά για την καταβολή της αντισταθμιστικής ενίσχυσης είχαν ήδη προσδιορισθεί από την Επιτροπή και αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο της εκκαθάρισης λογαριασμών.

Άμεσα διορθωτικά μέτρα λήφθηκαν μετά την ανακάλυψη από την Επιτροπή παρατυπιών στο καθεστώς εισαγωγής. Η Επιτροπή ενέκρινε αμέσως τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1632/2000, με στόχο την εισαγωγή διαδικασίας διασταυρούμενου ελέγχου για τη χορήγηση και τη χρήση πιστοποιητικών, προκειμένου να αποτραπούν άλλες ενδεχόμενες απάτες.